

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра фінансів

**ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ
ДО ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**

на тему:

«Місцеві податки і збори як складова формування доходів бюджету»

Студентки 2 курсу, 1м групи,
спеціальності 072
«Фінанси, банківська справа та страхування»
спеціалізації «Державні фінанси»

Гетьманенко
Вікторії
Станіславівни

Науковий керівник
кандидат економічних наук, доцент кафедри

Руденко Ірина
Володимирівна

Гарант освітньої програми
завідувач кафедри фінансів,
заслужений діяч науки і техніки України
д.е.н., професор

Чугунов Ігор
Якович

Київ 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МІСЦЕВОГО ОПОДАТКУВАННЯ ЯК СКЛАДОВОЇ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ БЮДЖЕТУ.....	6
1.1. Становлення та розвиток місцевого оподаткування в Україні.....	6
1.2. Механізм справляння місцевих податків та зборів в Україні.....	11
РОЗДІЛ 2 ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВИХ ПОДАТКІВ ТА ЗБОРІВ У СКЛАДІ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ ЗА 2013-2017 РР.....	16
2.1. Роль місцевих податків та зборів у складі доходів місцевих бюджетів України.....	16
2.2. Стан та структура місцевих податків та зборів у складі доходів місцевих бюджетів України.....	21
2.3. Оцінка динаміки надходжень місцевих податків та зборів до бюджету м. Києва.....	27
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ МІСЦЕВОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	33
3.1. Зарубіжний досвід побудови системи місцевого оподаткування та можливості його застосування в Україні.....	33
3.2. Пропозиції з удосконалення організації адміністрування місцевих податків і зборів в умовах децентралізації.....	38
3.3. Прогнозування надходжень місцевих податків і зборів до бюджету м. Києва на основі економіко-математичного моделювання.....	44
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	53
ДОДАТКИ.....	61

ВСТУП

Актуальність теми. Фінансова основа місцевого самоврядування залежить, в першу чергу, від обсягу ресурсів, що формують її дохідну частину. Цим обумовлена необхідність удосконалення інституту місцевих податків і зборів, як основи доходів місцевих бюджетів України. Незважаючи на велику кількість напрацювань у зазначеному напрямі, обрана проблематика є особливо актуальною в сучасних умовах, потребує подальших досліджень для задоволення інтересів громад та соціально-економічного розвитку територій.

Серед вагомих праць зарубіжних вчених у сфері розвитку інституційних засад системи місцевого оподаткування слід назвати праці: Р.Барро, Дж. Б'юкенена, Р. Дорнбуша, Дж.М. Кейнса, П.Кругмана, А. Лаффера, Р. Лукаса, Р. Масгрейва, В. Нордхауса, В. Парето, Дж. Сакса, П. Самуельсона, Дж. Стігліца, Я. Тінбергена, С. Фішера, М.Фрідмана, Дж. Хікса.

Серед вітчизняних науковців слід виділити В.Л.Андрущенка, Н.І. Атаманчук, Т.Г. Бондарук, А.І. Крисоватого, І.І. Легкоступ, Л.В. Лисяк, І.О. Луніну, І.В. Руденко, А.М. Соколовську, Л.І. Старецьку, М.В. Тарасюка, В.М. Федосова, І.Я. Чугунова, С.І. Юрія.

У своїх працях вони досліджують сучасний стан розвитку місцевого оподаткування, аналізують чинний механізм нарахування і сплати місцевих податків та зборів. Проте, ми вважаємо, що у переважній більшості розробок у даному напрямі питання теорії місцевого оподаткування розкрито не в повній мірі та потребують удосконалення.

Метою дослідження є обґрунтування економічної сутності місцевого оподаткування, дослідження ролі місцевих податків та зборів у формуванні дохідної частини бюджетів, розгляду ефективності їх справляння, розроблення пропозицій щодо удосконалення інституту місцевого оподаткування із застосуванням досвіду економічно розвинених країн.

Досягнення поставленої мети вимагає розв'язання наступних **завдань дослідження:**

- ✓ дослідити процес становлення та розвитку місцевого оподаткування в Україні;
- ✓ проаналізувати механізм справляння місцевих платежів в Україні;
- ✓ дослідити роль місцевих податків та зборів у складі доходів місцевих бюджетів України;
- ✓ проаналізувати стан та структуру місцевих податків та зборів у складі доходів місцевих бюджетів України;
- ✓ провести оцінку динаміки надходжень місцевих податків та зборів до бюджету м. Києва;
- ✓ розглянути зарубіжний досвід побудови системи місцевого оподаткування та можливості його застосування в Україні;
- ✓ розробити пропозиції з удосконалення організації адміністрування місцевих податків і зборів в умовах децентралізації;
- ✓ надати прогноз надходжень місцевих податків і зборів до бюджету м. Києва на основі економіко–математичного моделювання.

Об'єктом дослідження є система місцевих податків та зборів в Україні.

Предмет дослідження складають економічні відносини, пов'язані зі справлянням місцевих податків і зборів та формуванням дохідної частини місцевих бюджетів.

Методи дослідження. У роботі застосовано сукупність підходів та методів, що дозволило розкрити обрану проблематику в єдності її складових. Структурний, діалектичний та системний методи дали змогу розглянути економічну сутність, значення та механізм справляння місцевих податків та зборів в Україні. За допомогою методів економічного аналізу було проведено оцінку обсягу та динаміки місцевих податків і зборів місцевих бюджетів. Для формування основи розрахунків та наочного відображення їх показників використано табличний та графічні методи.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у наступному:

Вперше виявлено вплив місцевих податків та зборів на формування доходів місцевих бюджетів з урахуванням трансформації податкової політики та досліджено її ефективність; на основі економіко-математичного моделювання здійснено прогноз надходжень від справляння місцевих податків та зборів з урахуванням підвищення ставки податку на нерухомість; доведено, що реалізація запропонованих заходів дозволить місцевій громаді мобілізувати додаткові фінансові ресурси на задоволення власних потреб;

Обґрунтовано економічну сутність місцевих податків та зборів, як обов'язкових платежів, що встановлюються як державною, так і місцевою владою, однак запроваджуються лише за рішенням місцевих органів влади, діють на визначеній території та зараховуються до місцевих бюджетів. Доцільність та переваги цієї дефініції дозволять детермінувати місцеві податки і збори з-поміж інших платежів;

Дістали подальшого розвитку пропозиції щодо удосконалення інституту місцевого оподаткування з огляду на світовий досвід місцевого оподаткування за рахунок розширення переліку місцевих податків і зборів; надання органам місцевого самоврядування права на встановлення ставок податків і зборів, виходячи з особливостей територій і їх податкового потенціалу.

Практичне значення дослідження полягає у розробці шляхів удосконалення системи місцевого оподаткування в Україні, що дозволять збільшити надходження до місцевих бюджетів та підвищити ефективність їх використання. Результати дослідження опубліковано у збірнику наукових праць: Гетьманенко В.С. Місцеві податки і збори як складова формування доходів бюджету / В.С. Гетьманенко. – Фінансова система України: збірник наукових статей [у 3 ч.] Ч.1 / за ред. І.Я. Чугунова. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2018. – с. 215-221.

Інформаційну базу дослідження складають основні положення законів України, статистичні і аналітичні матеріали Міністерства фінансів України, Державної казначейської служби України, Державної фіскальної служби України, Державної служби статистики України, а також наукові праці

вітчизняних та зарубіжних вчених, що розкривають теоретичні та практичні питання функціонування системи місцевих податків і зборів.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МІСЦЕВОГО ОПОДАТКУВАННЯ ЯК СКЛАДОВОЇ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ БЮДЖЕТУ

1.1. Становлення та розвиток місцевого оподаткування в Україні

Питання місцевого оподаткування є важливим інструментом функціонування та розвитку місцевого самоврядування, адже успішне виконання функцій та завдань, покладених на органи місцевого самоврядування, неможливе без належного фінансового забезпечення. Основним джерелом надходжень місцевих бюджетів мають стати власні доходи, у тому числі місцеві податки і збори [22, с. 62].

Узагальнюючи погляди вітчизняних та зарубіжних вчених щодо економічної сутності місцевого оподаткування у додатку А, необхідно надати декілька ключових ознак, що детермінують місцеві податки та збори з-поміж інших платежів.

В даному дослідженні ми розглядаємо *місцеві податки і збори* як обов'язкові платежі, що встановлюються як державною, так і місцевою владою, однак запроваджуються лише за рішенням місцевих органів влади, діють на визначеній території та зараховуються до місцевих бюджетів. Це означає, що місцеві податки повинні регулюватись виключно на місцевому рівні та повністю зараховуватись лише до доходів відповідного місцевого бюджету.

Податкові системи країн світу досить сильно розрізняються. Це пояснюється як історичними причинами, так і бажанням органів місцевого самоврядування підвищити ступінь фінансової та операційної незалежності від державної влади за рахунок пошуку нових джерел доходів в умовах, коли

найбільш значні джерела фінансових ресурсів використовуються на задоволення потреб центрального уряду країни і, відповідно, недоступні на місцевому рівні.

Разом із цим, в країнах Європи місцеві податки і збори мають досить високу питому вагу у ВВП: в Ірландії – 0,7%, в Нідерландах – 1,2%, у Великобританії – 1,4%, в Португалії – 2,0%, в Італії – 2,7%, у Франції – 4,7%, в Іспанії – 5,4%, в Німеччині – 10,6%, в Бельгії – 12,8%, в Данії – 15,4%, в Швеції – 15,8% [10, с. 64].

Для більшості розвинених країн характерна множинність місцевих податків. У всьому їх різноманітті можна виділити наступні групи (рис. 1.1.):

Рис. 1.1. Групи місцевих податків і зборів розвинених країн світу

Джерело: складено автором

Тому, можна стверджувати, що місцеві податки і збори у розвинених країнах світу є провідним джерелом доходів місцевих бюджетів, що обумовлено їх значною кількістю та диференціацією.

Особливістю податкової системи в Україні загалом та систем місцевого оподаткування, зокрема, є її мінливість, що передусім обумовлена нестабільністю податкового законодавства. Тож при встановленні податків та зборів на місцевому рівні органи влади мають враховувати цю специфічну рису і реалізувати принцип максимальної мобільності та гнучкості [57, с. 5].

Чинна система місцевих податків і зборів в Україні схематично зображена на рис. 1.2.

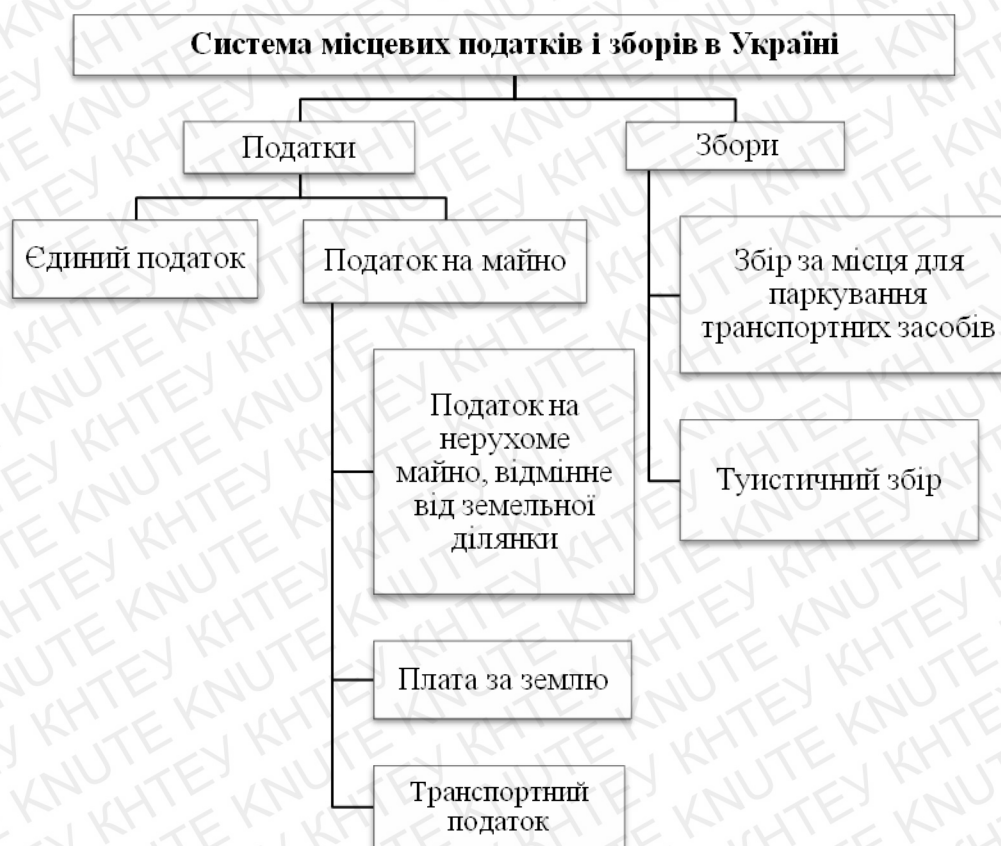

Рис. 1.2. Система місцевих податків і зборів в Україні

Джерело: складено автором за [3]

З 1 січня 2011 року набув чинності Податковий кодекс України, який став фундаментом нового етапу у розвитку вітчизняної податкової системи. Кодексом було суттєво скорочено перелік податків та зборів.

У зазначеному нормативному акті було закріплено лише три податки місцевого значення та додатково до раніше існуючих зборів встановлено туристичний збір. Елементивноутворених місцевих податків і зборів, що почали функціонувати з 2011 року представлені у табл.1.1.

Таблиця 1.1.
Елементи місцевих податків і зборів, введених в дію Податковим кодексом України у 2011 році

Елементи оподаткування	Місцеві податки і збори				
	Єдиний податок	Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності	Туристичний збір	Збір за місяць для паркування транспортних засобів
Платники податку	фізичні особи, які здійснюють підприємницьку діяльність та юридичні особи-суб'єкти підприємницької діяльності	фізичні та юридичні особи	юридичні особи та фізичні особи-підприємці	громадяни України, іноземці, а також особи без громадянства, які перебувають на території адміністративно-територіальної одиниці	юридичні особи, їх філії, фізичні особи-підприємці
Об'єкт оподаткування	виручка від реалізації продукції	об'єкт нерухомості	діяльність суб'єкта господарювання	вартість усього періоду проживання (ночівлі)	земельна ділянка
Ставки податку	6% або 10% суми виручки від реалізації продукції (на вибір платника)	1% мін з/п для квартир, площею до 240м ² і житлових будинків площею до 500м ² 2,7% мін з/п для квартир та будинків, площею понад 240м ² і 500м ² відповідно	диференційована за видами діяльності	0,5% до бази справляння збору	від 0,03% до 0,15% мін. з/п за кожен день провадження діяльності за 1м ² площі земельної ділянки

Джерело: складено автором за[3]

Загострення економічної кризи в країні і, як наслідок, необхідність наповнення дохідної частини бюджетів призвело до удосконалення податкового законодавства. Тому, з 1 січня 2015 року перелік податків та зборів знову змінився і залишається сталим на сьогодні.

Починаючи з 2015 р. запроваджено фінансову децентралізацію, що спрямована на визначення та розмежування завдань і функцій, більшість з яких передається з рівня центральних органів на рівень нижчий і стає власними завданнями та повноваженнями органів нижчого рівня [26, с. 2].

Наразі в Україні децентралізація знаходиться лише на першому етапі, однак можна спостерігати передбачувані нею позитивні зрушення. Так, формування дохідної частини місцевих бюджетів з 2015 року здійснюється на підставі нових підходів, що пов'язано з:

– запровадженням нових податків, надходження від яких зараховуються до доходів місцевих бюджетів. Це, насамперед, акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів; транспортний податок з фізичних та юридичних осіб; удосконалені майнові податки;

– перерозподілом доходів державного та місцевих бюджетів (державного мита за видачу закордонних паспортів та плати за надання інших адміністративних послуг);

– оптимізацією системи міжбюджетних трансфертів (встановленням фінансових нормативів бюджетної забезпеченості для розрахунку медичної та освітньої субвенцій).

Завдяки впровадженню децентралізації підвищується ефективність, відповідальність, підзвітність та контроль у сфері державного управління.

Отже, проаналізувавши становлення системи місцевого оподаткування слід зазначити, що вона постійно змінювалась, оновлювався склад місцевих податків, що, можна сказати, покращувало саму систему місцевого оподаткування в Україні. Сучасний етап також вносить свої зміни шляхом реалізації податкової реформи, посиленої стрімким розвитком реформи децентралізації адміністративно-територіальних органів, вирішення на законодавчому рівні проблем удосконалення системи місцевого оподаткування та зміцнення дохідної бази місцевих бюджетів. Необхідними є подальші реформаторські дії, спрямовані на регулювання чинного законодавства, для зміцнення матеріально-технічної бази місцевого самоврядування.

Для поглибленого аналізу чинної системи місцевих податків та зборів в Україні, розглянемо механізм їх справляння.

1.2. Механізм справляння місцевих податків та зборів в Україні

Механізм справляння місцевих податків і зборів доцільно розпочати з майнових податків. Податок на майно консолідує декілька платежів: податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, плату за землю та транспортний податок.

Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, належить до групи податків на власність. Він має характерні особливості, які роблять його зручним для використання: нерухомість неможливо приховати, перемістити на іншу територію. Завжди можна чітко визначити об'єкт оподаткування, тому що він має постійне місцезнаходження і його легко виявити та ідентифікувати [60, с. 85].

Особливості визначення платників податку в разі перебування об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості у спільній частковій або спільній сумісній власності кількох осіб наведено у додатку Б.

Пільги зі сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, розглядаються у двох ракурсах: частковому зменшенні бази оподаткування об'єктів житлової нерухомості та повному звільненні від сплати даного платежу [34, с.79].

В першому випадку база оподаткування об'єкта житлової нерухомості знижується на 60м² для квартир, на 120м² – для житлових будинків, на 180м² – для різних видів об'єктів нерухомості в разі одночасного перебування у власності платника податку. Цей підхід є своєрідною преференцією щодо осіб, котрі, зважаючи на низький рівень доходів та велику площу, не зможуть сплачувати даний платіж.

У другому випадку законодавством передбачено перелік об'єктів нерухомості, що не оподатковуються. Вони наведені у додатку В. Варто зауважити, що перелік об'єктів у 2017 році було розширено. З липня 2018 року

в Україні запроваджено Єдина база звітів з оцінки майна з модулем електронного визначення оціночної вартості.

Це унеможливить зниження вартості нерухомості або уникнення сплати податків [6 9].

Наступним місцевим податком є **плата за землю**, що поєднує в собі земельний податок та орендну плату. У багатьох промислових розвинених країнах земельний податок належить до податків на власність. Натомість в Україні він аж до 2015 р. належав до ресурсних платежів.

Пропонуємо розглянути механізм справляння земельного податку та орендної плати в розрізі їх окремих елементів (табл. 1.2.).

Таблиця 1.2.

Окремі елементи оподаткування земельним податком в Україні

Елемент податку	Земельний податок	Орендна плата
Платники податку	власники земельних ділянок, землекористувачі	орендар земельної ділянки
Об'єкти оподаткування	земельні ділянки, які перебувають у власності чи користуванні; земельні частки, які перебувають у власності	земельна ділянка, надана в оренду
База оподаткування	нормативна грошова оцінка (н.г.о.) земельних ділянок, площа землі, н.г.о. якої не проведено	розмір орендної плати встановлюється у договорі оренди, але річна сума платежу не може бути меншою за розмір земельного податку
Ставки податку	для земель, н.г.о яких проведена - 3 % від їх н.г.о; для земель загального користування - не більше 1 % від їх н.г.о., для сільськогосподарських угідь – від 0,3 до 1 % від їх н.г.о	
Податковий період	календарний рік (або період, вказаний в договорі оренди)	
Порядок нарахування та сплати податку	нарахування плати за землю <i>фізичним особам</i> здійснюється контролюючим органом, до 1 липня звітного року надсилається податкове повідомлення-рішення. Податок сплачується протягом 60 днів з дня вручення податкового повідомлення-рішення. Юридичні особи обчислюють податок самостійно, до 20 лютого звітного року подають декларацію контролюючому органу. Сплата здійснюється рівними частками щомісяця протягом 30 календарних днів, що настають за останнім	сплачується власником земельної ділянки

календарним днем звітного місяця.

Джерело: складено автором за [3]

Пільги в земельному оподаткуванні наведено в додатку Г.

Транспортний податок є новим в системі місцевого оподаткування.

Багато дослідників вважає цей податок «податком на розкіш»[38,с.192].Порядок справляння *транспортного податку* прописано у статті 267 Податкового кодексу України.

Єдиний податок є одним з найбільш прогресивних та важливих в сучасних умовах. Адже існування цього податку може як сприяти розвитку малого та середнього бізнесу на відповідній території, так і гальмувати його. Це, безперечно, є специфікою спрощеної системи оподаткування, а саме заміни сплати окремих податків та зборів лише одним єдиним податком. Тому, зазначений платіж, як правило, дозволяє представникам малого бізнесу сплачувати значно нижчі податки, аніж за умов загальної системи, тим самим зменшуючи рівень тиску[61, с. 998].

Платники *єдиного податку* поділяються на групи, зображені на рис. 1.3.

I група (ФОП)	II група (ФОП)	III група (ФОП та юр. особи)	IV група (с/ г товаровиробники)
-здійснюють роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках або надають послуги населенню; -не використовують працю найманих працівників; -обсяг доходу до 300000 грн	-здійснюють господарську діяльність з надання послуг, у тому числі побутових, платникам єдиного податку та/або населенню, -кількість найманих працівників —до 10 чол. -обсяг доходу до 1500000 грн	-суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми -кількість найманих працівників не обмежена -обсяг доходу до 5000000 грн	-с/г товаровиробники, у яких частка с/г товаровиробництва за попередній період більше 75% -кількість найманих працівників не обмежена -обсяг доходу до 5000000 грн
Ставки податку			
до 10% розміру прожиткового мінімуму;	до 20% розміру мінімальної заробітної плати.	3% доходу у разі сплати ПДВ; 5% доходу разі включення ПДВ до складу ЄП.	залежно від категорії земель може становити 0,95%,0,57%, 2,43%, 6,33% бази оподаткування

Рис. 1.3. Групи платників єдиного податку та ставки податку

Джерело: складено автором за [3]

Попри значну кількість переваг єдиного податку, наразі існує ряд недоліків його справляння, які варто ліквідувати [20, с.100].

Серед них ми виділили наступні: фіксована авансова сплата податку, не залежна від отримання доходу платником; необхідність застосування реєстраторів розрахункових операцій; необхідність сплати ЄСВ; обмеження обсягів виручки суб'єктів господарювання, що дає право застосовувати спрощену систему оподаткування; можливість ухилення від сплати єдиного податку та виникнення схем, які дозволяють «перехитрити» законодавство.

Туристичний збір – це місцевий збір, кошти від якого зараховуються до місцевого бюджету. Туристичний збір встановлюється відповідно до вимог ст. 268 ПКУ. Механізм справляння туристичного збору представлено на рис. 1.4.

Платники	громадяни України, іноземці, а також особи без громадянства, які перебувають на території адміністративно-територіальної одиниці, на якій діє рішення відповідної ради, та отримують послуги з тимчасового проживання (ночівлі) із зобов'язанням залишити місце перебування в зазначений строк
База справляння	вартість усього періоду проживання (ночівлі) в місцях, визначених податковим законодавством, за вирахуванням податку на додану вартість
Ставка збору	у розмірі від 0,5% до 1% до бази справляння збору
Порядок обчислення та сплати збору	сума туристичного збору, обчислена відповідно до податкової декларації за звітний квартал, сплачується податковими агентами щоквартально, у визначений для квартального звітного періоду строк, за місцезнаходженням податкових агентів. Базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному кварталу

Рис. 1.4. Особливості механізму справляння туристичного збору в Україні

Джерело: розроблено автором за [3]

Елементи справляння збору за місця для паркування транспортних засобів та туристичного збору під час трансформації їх механізмів справляння, проведеної в 2010-2015 рр., були вдосконалені, внаслідок чого посилились як фіскальні так і регулюючі властивості досліджуваних місцевих платежів, порівняно зі збором за парковку автомобілів та курортним збором [16, с. 57].

Курортний збір, який справлявся до 2015 року, мав обмежену сферу дії, оскільки застосовувався виключно на курортній місцевості, до якої відносяться невелика частина місцевих громад. Тому, запровадження податковою реформою туристичного збору мало цілком позитивний ефект для місцевих бюджетів.

Загальні вимоги до порядку справляння *збору за місця для паркування транспортних засобів* встановлено у ст. 268 ПКУ. Слід додати, що цей збір можна назвати вибірконим у процесі його справляння. Платниками збору є лише суб'єкти господарювання, що безпосередньо видозмінює його у концесію частини території органу місцевого самоврядування. Цей факт уповільнює впровадження паркоматів, оскільки відсутній матеріальний стимул для платників.

Отже, враховуючи особливості справляння місцевих податків та зборів, можемо стверджувати, що система місцевого оподаткування є недосконалою. Їй притаманні ряд недоліків.

По-перше, це сумнівна ефективність деяких елементів оподаткування, зокрема ставок податку, що унеможлиблює стабільність надходжень до місцевих бюджетів. По-друге, це те, що значна кількість податкових пільг порушує принцип рівномірності, оскільки вирішуються перманентні фіскальні проблеми окремих платників, а з іншого боку посилюється податкове навантаження на інших громадян. І наостанок, це відносно невеликий перелік податків і зборів та їх функціональне призначення, що пояснюється незацікавленістю органів місцевого самоврядування у додатковому залученні коштів за рахунок місцевих податків і зборів.

Ефективність механізму справляння місцевих податків та зборів можна оцінити лише за допомогою детального аналізу їх надходжень до бюджету. Таке дослідження представлено у наступному розділі.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВИХ ПОДАТКІВ ТА ЗБОРІВ У СКЛАДІ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ ЗА 2013-2017 РР.

2.1. Роль місцевих податків та зборів у складі доходів місцевих бюджетів України

Механізм функціонування місцевих бюджетів та його ефективність в сучасних умовах є цілком залежними від органів місцевого самоврядування, оскільки вони зобов'язані створити оптимальні умови для формування необхідного обсягу фінансових ресурсів конкретного регіону.

Податкові доходи залишаються основним джерелом надходжень до місцевих бюджетів. Податковим законодавством вони визначаються як загальнодержавні та місцеві податки, збори та інші податкові платежі.

За допомогою даних, щонаведені у додатку Д, розкриємо роль місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів.

Для початку проаналізуємо динаміку величини місцевих податків та зборів та порівняємо із запланованими показниками у 2013-2017 рр. (рис. 2.1).

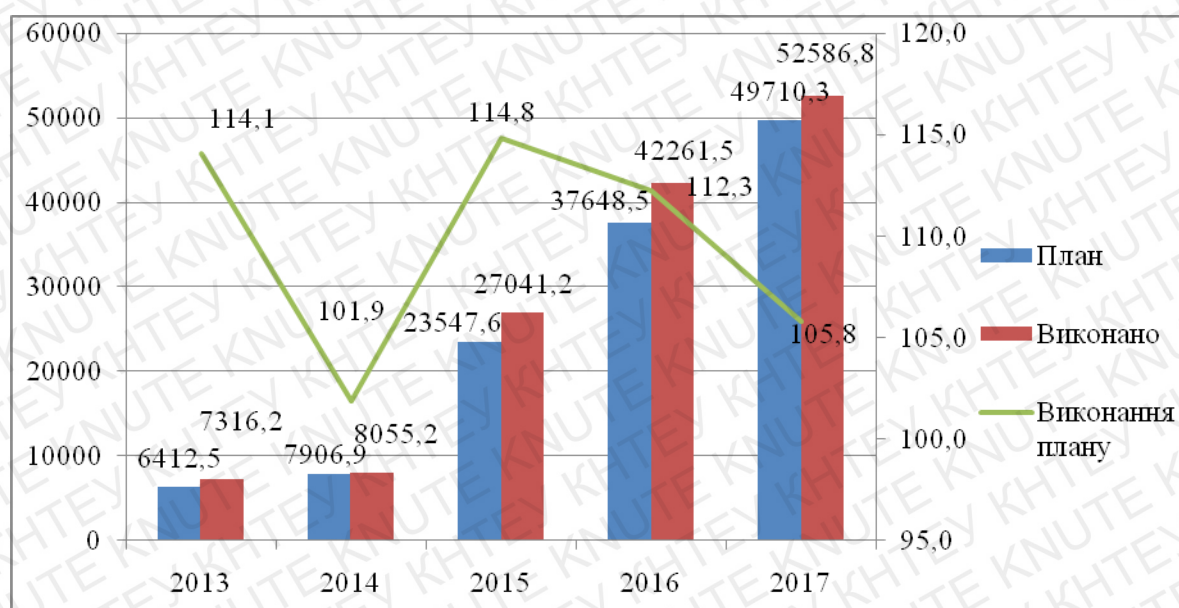

Рис. 2.1. Динаміка надходжень місцевих податків та зборів до місцевих бюджетів у 2013-2017 рр., млн грн.

Джерело: складено автором за [77]

Як бачимо з рисунка, динаміка надходжень місцевих податків та зборів у 2013-2017 рр. є позитивною. В аналізованому періоді величина надходжень зросла на 45270, 6 млн грн (з 7316, 2 млн грн у 2013 році до 52586,8 млн у 2017 році), або ж у 7 разів. Найбільше зростання спостерігається у 2015 році, порівняно з 2014 роком. Обсяг надходжень місцевих податків і зборів зріс на 18986 млн грн, або ж у 3,35 разів. Дану ситуацію можна пояснити законодавчими змінами, які відбулися з початку 2015 року, необхідністю проведення інституційних реформ фінансування обороноздатності в умовах політичної кризи та військової агресії з боку РФ у 2014 році.

Впродовж всього періоду спостерігається перевиконання запланованих показників. Особливо це стосується 2015 року, коли відсоток виконання плану склав 114,8%. Однак, на наш погляд, оптимальною є ситуація, коли обсяг запланованих надходжень відповідає їх фактичному виконанню, передумовою чого є стабільна політична та економічна ситуація в країні, досконалість бюджетно-податкового законодавства і реалістичність встановлення планових показників.

Згідно додатку Е, в загальній сумі надходжень місцевих бюджетів України у 2013-2017 рр. частка місцевих податків і зборів змінювалась. У 2013 та 2014 роках показники склали 6,96% та 7,97% загального обсягу надходжень. Тому, можемо сказати, що в ці роки місцеві податки та збори мали незначну роль в процесі формування місцевих бюджетів. Питома вага зазначених податків суттєво зросла у 2015 році: на 14,47 в. п. порівняно з аналогічним періодом 2014 року, тобто майже у 3 рази. У 2016 році, порівняно з 2015 вона зросла на 1,01 в. п, а у 2017 році, порівняно з 2016 – зменшилась на 1,84 в. п.

Для визначення впливу та ролі місцевих податків і зборів на доходи місцевих бюджетів розглянемо динаміку темпів приросту зазначених показників (рис. 2.2.):

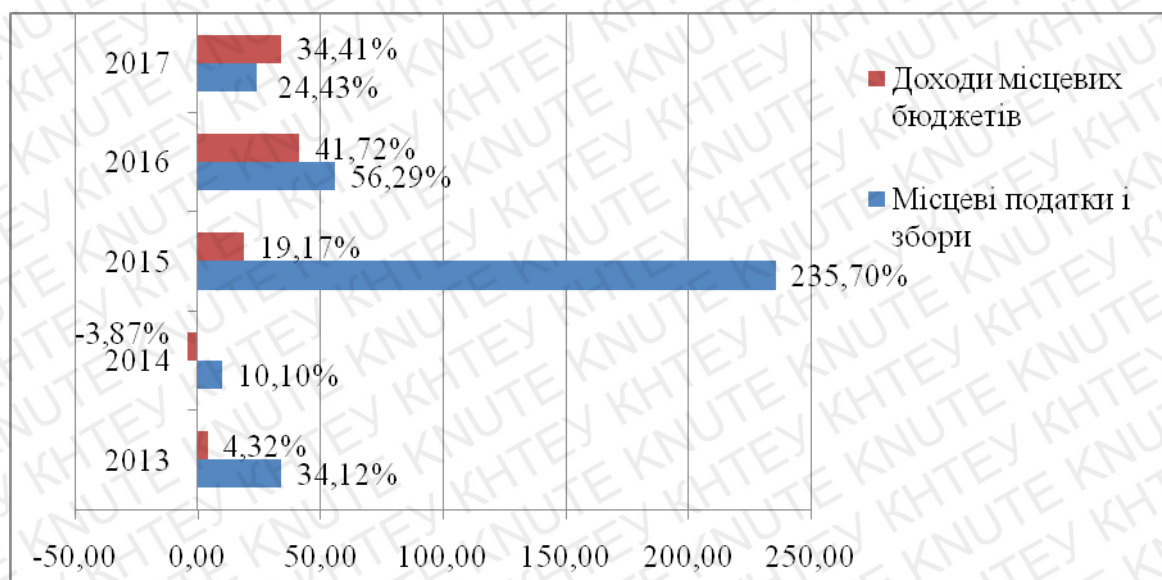

Рис. 2.2. Динаміка темпів приросту місцевих податків за зборів та доходів місцевих бюджетів України у 2013-2017 рр., %

Джерело: складено автором за [77]

Дані, відображені на рисунку, є безпосереднім свідченням того, що місцеві податки і збори мають суперечливу роль у формуванні доходів місцевих бюджетів, з огляду на розриви у темпах їх приросту. Ситуація 2015 року, з огляду на реформування податкової системи у частині місцевих податків і зборів, була кардинально іншою: приріст доходів місцевих бюджетів на 19,17% посилено значним приростом місцевих податків і зборів на 235,7%.

У 2016 та 2017 роках можна спостерігати зменшення розриву між темпами приросту обсягу надходжень місцевих податків і зборів і темпами приросту доходів місцевих бюджетів, що на наш погляд є підтвердженням правильно обраних орієнтирів у бюджетно-податковому законодавстві.

Роль місцевих податків і зборів визначається величиною ВВП, що перерозподіляється через них. Частка місцевих податків і зборів у перерозподілі ВВП, а також у зведеному бюджеті має велике політичне значення [36, с. 481].

Виходячи з цього положення, розглянемо частку місцевих податків і зборів у зведеному бюджеті (рис. 2.3.):

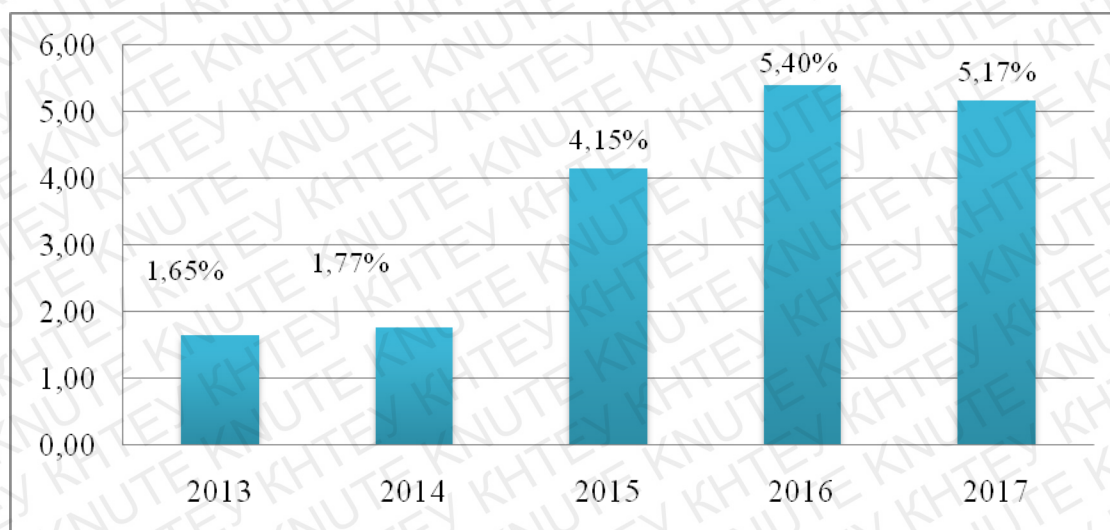

Рис. 2.3. Частка місцевих податків та зборів у Зведеному бюджеті України у 2013-2017 рр., %

Джерело: складено автором за [77]

Згідно даних рисунка, частка місцевих податків і зборів у Зведеному бюджеті України є незначною. Однак, впродовж аналізованого періоду спостерігається позитивна тенденція до зростання показника. Суттєве збільшення частки спостерігаємо у 2015 році (4,15% доходів Зведеного бюджету України). В порівнянні з 2015 роком, частка місцевих податків і зборів зросла на 1,25 в. п. і склала 5,4% обсягу доходів. У 2017 році частка склала 5,17%, тобто зменшилась на 0,23 в. п. в порівнянні з попереднім роком.

На нашу думку, місцеві податки та збори є регулятором перерозподілу ВВП у країні, вони впливають як на економічні та соціальні процеси в регіонах, так і на рівень фінансового забезпечення місцевого самоврядування.

Фіскальна роль місцевих податків та зборів полягає у формуванні фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування. Важливим критерієм оцінки фіскального аспекту місцевих податків і зборів є тенденція (її визначають як відношення суми зібраних податків у ВВП). Показник питомої ваги місцевих податків і зборів у доходах місцевих бюджетів характеризують фінансову незалежність та автономію місцевого самоврядування [52, с. 538].

З огляду на це, пропонуємо розглянути частку місцевих податків і зборів у ВВП (рис. 2.4.):

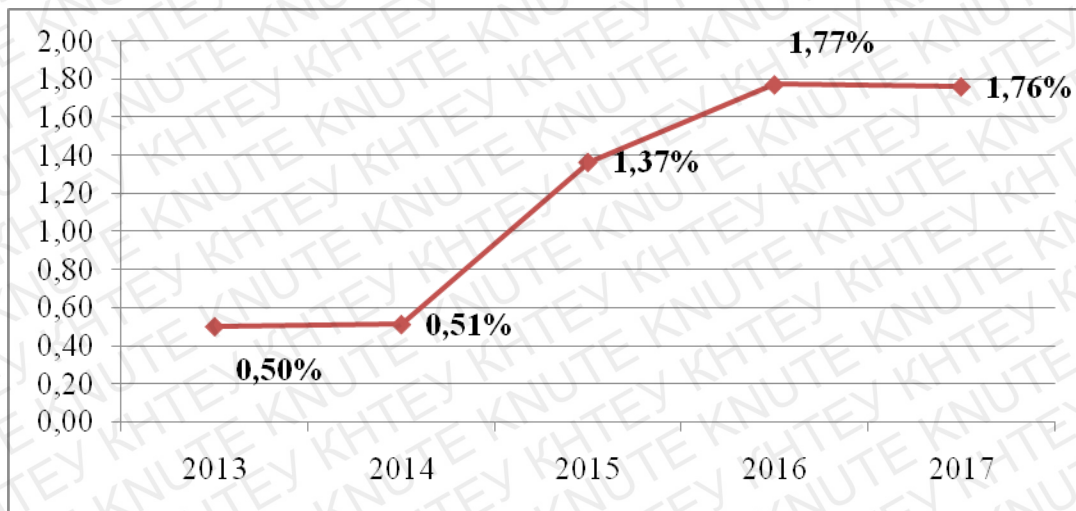

Рис. 2.4. Частка місцевих податків і зборів у ВВП України у 2013-2017 рр., %

Джерело: складено автором за [77,78]

Згідно даних, представлених на рисунку, частка надходжень від місцевих податків і зборів в аналізованому періоді є незначною. Найменшим показник був у 2013 році і склав 0,5%. Різке збільшення показника спостерігаємо з 2015 року: частка показника в порівнянні з 2014 роком зросла на 0,86 в. п. і становила 1,37%. В останні роки спостерігаємо незначне, але стабільне значення частки: 1,77% у 2016 році та 1,66% у 2017 році.

Особливо важливим є той факт, що формування нової системи оподаткування відбувалося під впливом процесу децентралізації влади, що, на наш погляд, має як позитивні сторони, так і негативні. Останні підтверджується незначною роллю місцевих податків та зборів у формуванні бюджетів та участі у ВВП.

Отже, дослідження місцевих податків і зборів у доходах місцевих бюджетів демонструє їх незначну роль у формуванні фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування. Однак, слід додати, що достатнє фінансування місцевих органів влади залежить не лише від місцевого оподаткування, а й від інших чинників (зокрема від економічної та політичної стабільності в країні, досконалості інституційного середовища), де місцеві доходи є, безсумнівно, залежною складовою.

2.2. Стан та структура місцевих податків та зборів у складі доходів місцевих бюджетів України

Основним джерелом, що забезпечує мобілізацію доходів місцевих бюджетів є податкові надходження, які в свою чергу включають загальнодержавні податки і збори (обов'язкові платежі) та місцеві податки і збори (обов'язкові платежі) [53, с. 222].

Розглянемо динаміку та темпи приросту податкових надходжень у складі доходів місцевих бюджетів України впродовж 2013-2017 рр. (рис. 2.5.).

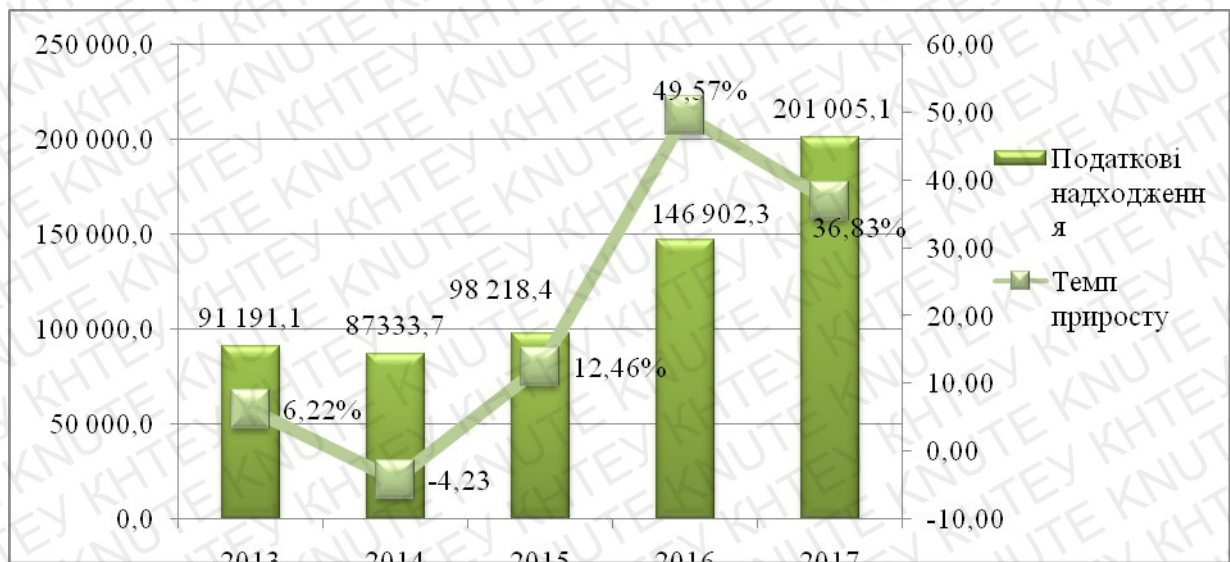

Рис. 2.5. Динаміка та темп приросту податкових надходжень до місцевих бюджетів України у 2013-2017 рр., млн грн, %

Джерело: складено автором за [77]

Впродовж аналізованого періоду величина податкових надходжень до місцевих бюджетів зросла на 109814 млн грн або ж у 2,2 рази (з 91191,1 млн грн у 2013 році до 201005,1 млн грн у 2017 році). У 2014 році величина податкових надходжень була найменшою (87333,7 млн грн), а в період з 2015 по 2017 року постійно зростала.

Згідно даних, наведених у додатку Д, розкриємо загальну структуру доходів місцевих бюджетів України і частку в ній податкових надходжень. Результати розрахунків наведено у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Структура доходів місцевих бюджетів України у 2013-2017 рр.
(без урахування офіційних трансфертів), %

Доходи	Роки					Відхилення			
	2013	2014	2015	2016	2017	2014/ 2013	2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016
Податкові надходження	86,11	85,76	80,92	85,57	87,1	-0,35	-4,84	4,65	1,53
Неподаткові надходження	11,45	12,04	16,6	12,73	11,26	0,59	4,56	-3,87	-1,47
Доходи від операцій з капіталом	1,3	1,11	1,34	0,82	0,81	-0,19	0,23	-0,52	-0,01
Кошти від продажу землі і нематеріальних активів	0,69	0,72	0,73	0,54	0,55	0,03	0,01	-0,19	0,01
Від Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ	0	0	0,07	0,05	0,01	0	0,07	-0,02	-0,04
Цільові фонди	0,45	0,37	0,34	0,29	0,27	-0,08	-0,03	-0,05	-0,02

Джерело: складено автором за [77]

З таблиці 2.1 бачимо, що найбільшу частку в структурі доходів місцевих бюджетів займають саме податкові надходження. В аналізованому періоді їх питома вага у загальній структурі зберігається на рівні 80%. Найменшою частка податкових надходжень була у 2015 році – 80,92% загального обсягу надходжень, у 2017 році частка була найбільшою і склала 87,1% обсягу.

Тому, проведемо дослідження основних складових частин структури податкових надходжень. Дані для аналізу з розрахованими відхиленнями окремих величин наведені у додаткуЖ. Зауважимо, що починаючи з 2015 року величина податкових надходжень суттєво зростала за рахунок збільшення величини наступних елементів: місцевих податків та зборів, внутрішніх податків на товари та послуги, рентної плати та плати за використання інших природних ресурсів, інших податків та зборів.

Згідно даних додатківЖ та З, структура податкових надходжень в аналізованому періоді змінювалася. Найбільшою складовою структури в цей період були податки на доходи, податки на прибуток та податки на збільшення

ринкової вартості. У 2013 році їх частка становила 71,57% загального обсягу податкових надходжень і до 2017 року поступово зменшувалась і склала 58,28%. Складові частини цієї категорії надходжень наведено у додаткуИ.

У 2013 та 2014 роках другою за значимістю у частці надходжень була рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів. Частки в цих роках склали 16,45% і 16,47% відповідно. Зауважимо, що починаючи з 2015 року частка податків на власність в загальній структурі надходжень не відчутна. Ми можемо пояснити це тим, що основною складовою податків на власність до 2015 року був податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, що з 2015 року було трансформовано у транспортних податок і віднесено до складу місцевих податків і зборів .

В аналізованому періоді частка місцевих податків і зборів у загальній структурі податкових надходжень зросла на 18,14 в.п.(з 8,02% у 2013 році до 26,16% у 2017 році). Значне зростання показника спостерігається у 2015 році – 27,53%, що на 18,31 в.п або майже у 3 рази більше від частки показника 2014 року.

Варто зауважити, що структуру місцевих податків і зборів важко розглянути в одному часовому проміжку, оскільки їх склад змінювався. Згідно додатку Д зобразимо структуру місцевих податків і зборів у двох часових проміжках: з 2013 по 2014 рік і з 2015 по 2017 рік (рис. 2.6.):

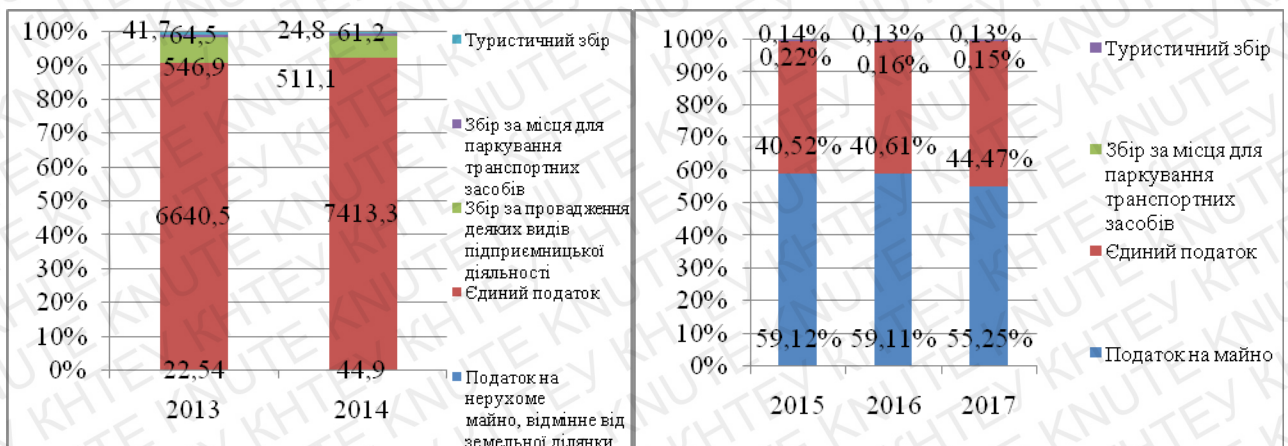

Рис. 2.6. Структура місцевих податків і зборів у 2013-2017 рр.,млн грн, %

Джерело: складено автором за [77]

У складі місцевих податків і зборів зазначеного періоду найбільшу частку займав єдиний податок: у 2013 році його питома вага становила 90,77% надходжень, а у 2014 році вона зменшилась і стала 73,62%. Друге місце у структурі місцевих податків та зборів мав збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності. Частка податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки незначна: становить 0,31% та 0,45% відповідно у 2013 та 2014 роках. Те ж саме можна сказати про збір за місця для паркування транспортних засобів та туристичний збір (менше 1% структури).

Перейдемо до розгляду структури місцевих податків і зборів у період з 2015 по 2017 роки. Як бачимо з рис.2.6., структура місцевих податків і зборів у зазначеному періоді дещо видозмінилася. Зокрема, слід сказати, що бюджетоутворюючих податків стало 2: податок на майно (за рахунок віднесення до його складу транспортного податку та плати за землю) та єдиний податок. Частка податку на майно коливалась від 59,12% у 2015 році до 55,25% у 2017 році.

Тепер розглянемо динаміку надходжень місцевих податків і зборів в розрізі його окремих елементів. Величина єдиного податку, як і темпи його приросту, значно коливається в аналізованому періоді (рис. 2.7.).

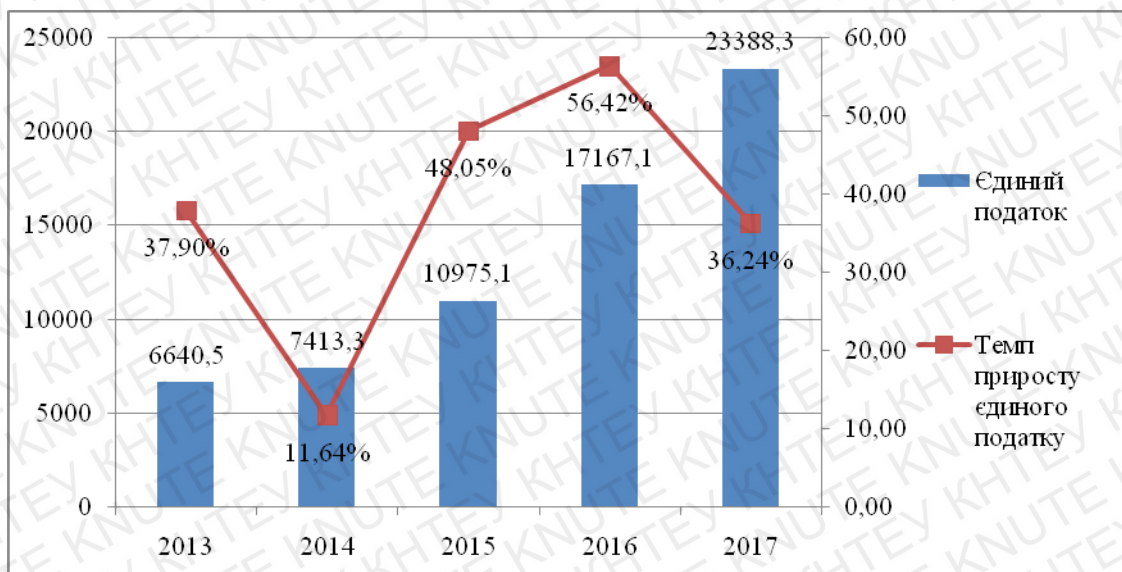

Рис. 2.7. Динаміка величини надходжень єдиного податку та його темпи приросту у 2013-2017 рр., млн грн, %

Джерело: складено автором за [77]

Отже, в аналізованому періоді величина надходжень єдиного податку зросла на 16747,8 млн грн. Темпи приросту єдиного податку значно коливались: у 2014 році темп приросту був найменшим (11,64%), до 2016 року поступово зростає до 56,42%, а у 2017 році впав до рівня 36,24%.

До 2015 р. податок на майно був незначним джерелом надходжень до місцевих бюджетів і становив незначну частку в структурі місцевих податків та зборів. Нині цей податок включає податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, транспортний податок та плату за землю [68].

Розглянемо динаміку надходжень майнових податків з огляду на зміни у їх структурі (рис. 2.8.):

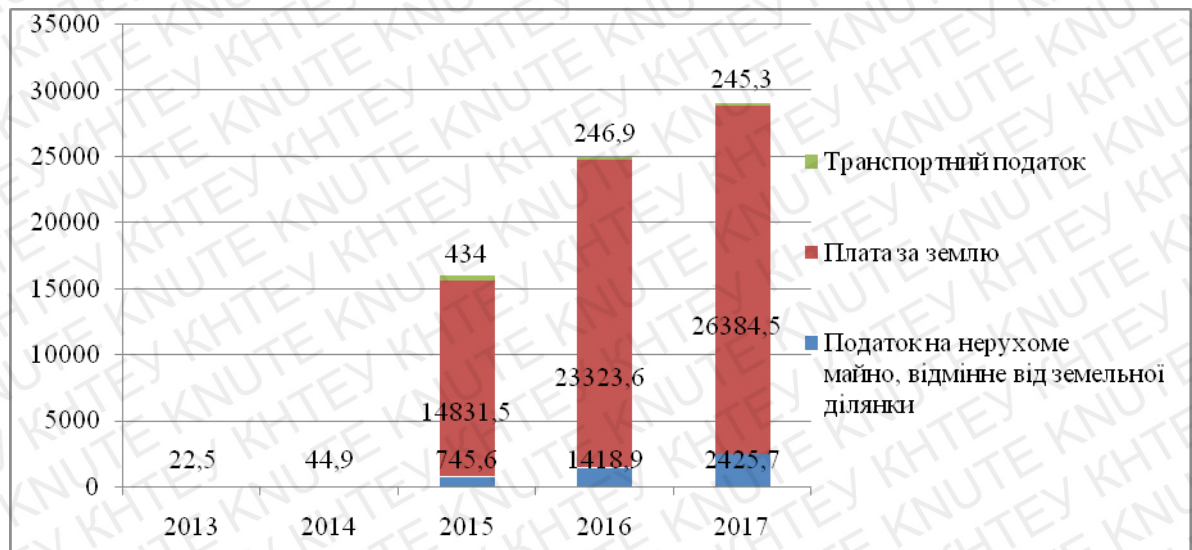

Рис. 2.8. Динаміка величини надходжень майнових податків у 2013-2017 рр, млн грн

Джерело: складено автором за [77]

Як бачимо з рисунка 2.7. величина майнових податків в аналізованому періоді зросла на 222,8 млн грн, або ж у 11 разів. Слід зауважити, що в цей період податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки зріс на 2403,2 млн грн. Надходження від плати за землю також демонструють зростання на 11553 млн грн з 2015 по 2017 рік.

Щодо стосується транспортного податку, то його динаміка є від'ємною в аналізованому періоді: обсяг надходжень знижується на 188,1 млн грн 434 млн у 2013 році до 245,3 млн грн у 2017 році.

Розглянемо динаміку надходжень туристичного збору та збору за місця для паркування транспортних засобів (рис. 2.9.):

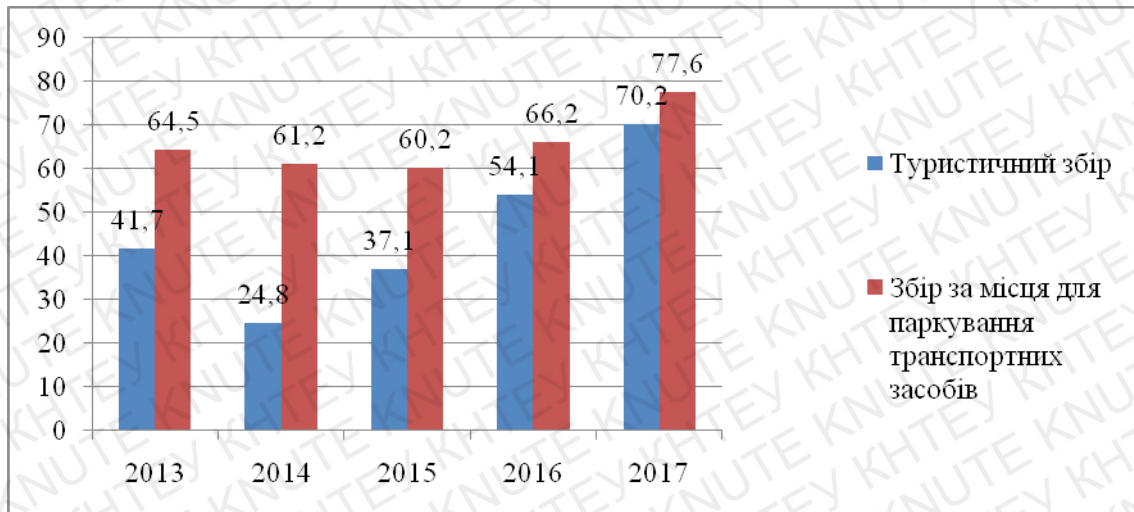

Рис. 2.9. Динаміка надходжень від справляння зборів до місцевих бюджетів у 2013-2017 рр., млн грн

Джерело: складено автором за [77]

Отже, в аналізованому періоді надходження від туристичного збору зросли на 28,5 млн грн. Спостерігається спадання показника у 2014 році: на 16,9 млн грн, порівняно з 2013 роком. Надходження від збору за місця для паркування транспортних засобів теж зростають в аналізованому періоді на 12,5 млн грн. Найменше значення спостерігається у 2015 році на рівні 60,2 млн грн. Варто зауважити, що формування доходів власних бюджетів знаходиться у прямій залежності від того, наскільки ефективно органи місцевого самоврядування зможуть організувати весь комплекс робіт із запровадження та збирання місцевих податків і зборів.

Отже, проведений нами аналіз тенденцій зміни обсягів місцевих податків та зборів показав зростання їх надходжень в аналізованому періоді. Однак, наразі ефективність та фіскальна значимість справляння деяких податків не значна, не дивлячись на відносно стабільність надходжень до місцевих бюджетів.

2.3. Оцінка динаміки надходжень місцевих податків та зборів до бюджету м. Києва

В умовах становлення демократично орієнтованого громадянського суспільства реалізація гарантій незалежності місцевого самоврядування залежить від закріплення в нормативно-правовому полі України механізму забезпечення стабільними та достатніми джерелами фінансування, серед яких провідне місце має належати місцевим податкам і зборам [49, с. 58]. Роль місцевих податків і зборів, безперечно, виявляється у їх фіскальній спрямованості, однак їх призначення для кожного міста також полягає у стимулюванні підприємницької активності, сприянні розвитку місцевого господарства, його об'єктів та інфраструктури.

Згідно даних додатку К проаналізуємо стан наповнення міського бюджету м. Києва за рахунок місцевих податків і зборів. Дані наведено без урахування обсягу міжбюджетних трансфертів (рис. 2.10.).

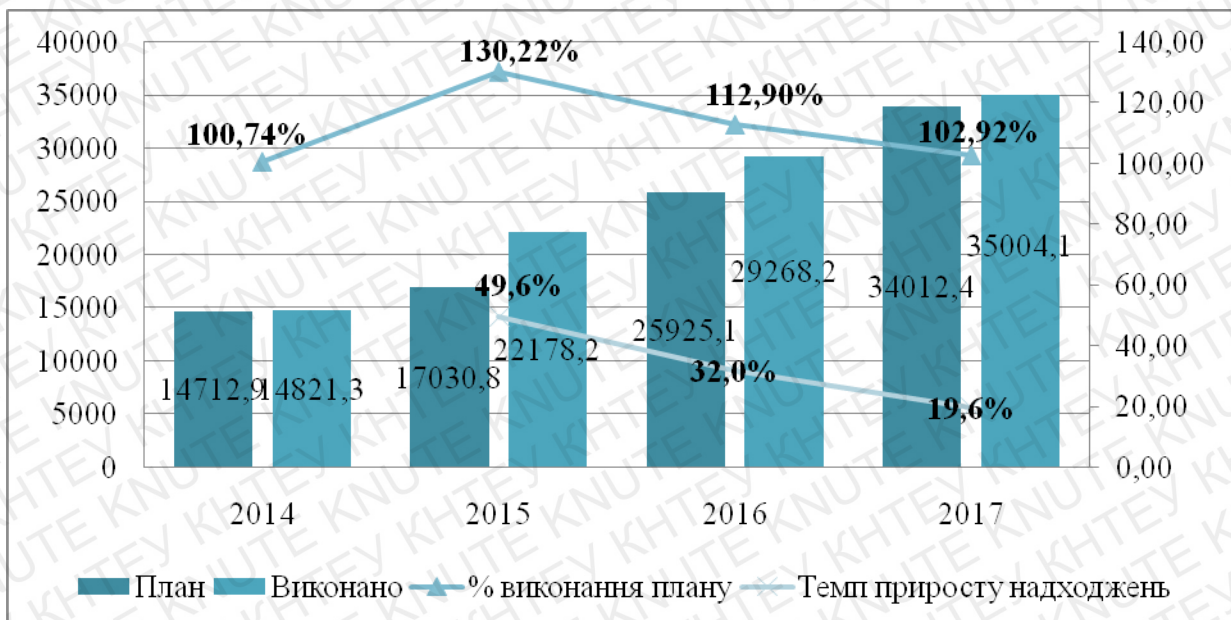

Рис. 2.10. Динаміка виконання та темпи приросту дохідної частини міського бюджету м. Києва у 2014-2017 рр., млн грн

Джерело: складено автором за [70-73]

Як бачимо з рисунка 2.10., впродовж аналізованого періоду обсяги надходжень зросли на 20182,8 млн грн (з 14821 млн грн у 2014 році до 35004,1 млн грн у 2015 році). Темп приросту надходжень має спадну тенденцію, починаючи з 2016 року: у 2015 році склав 49,6%, у 2016 впав на 17,6 в. п. до 32%, а у 2017 році знизився ще на 12,4 в.п. і склав 19,6%. Також зауважимо, що впродовж аналізованого періоду спостерігається перевиконання запланованих показників надходжень. Рівень виконання плану був найбільшим у 2015 році – 130,22%, а найменшим у 2014 році – 100,74%. У 2017 році перевиконано 2,92% запланованих показників. Наближення запланованих показників до фактично виконаних є позитивним явищем, що свідчить про потенційні можливості громади м. Києва розробляти плани у середньо- та довгостроковій перспективі.

Використовуючи дані, наведені у додаткуК, проаналізуємо структуру надходжень до бюджету м. Києва. Результати розрахунків наведено у табл. 2.2.

Таблиця 2.2.

Структура доходів міського бюджету м. Києва у 2014-2017рр., %
(без урахування міжбюджетних трансфертів)

Доходи	Роки				Відхилення		
	2014	2015	2016	2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016
Податкові надходження	77,93	70,45	84,50	86,06	-7,48	14,04	1,56
Неподаткові надходження	18,69	26,77	14,02	12,62	8,08	-12,75	-1,41
Доходи від операцій з капіталом	1,83	1,59	0,46	0,49	-0,24	-1,14	0,04
Цільові фонди	1,55	1,18	1,02	0,83	-0,36	-0,16	-0,19

Джерело: складено автором за [70-73]

Згідно даних таблиці, найбільшу частку у структурі доходів аналізованого періоду займають податкові надходження. Найбільшим значення було у 2017 році – 86,06% всієї дохідної частини. Найменше значення спостерігалось у 2015 році – 70,45% доходів. В цей період зростала частка неподаткових

надходжень (26,77%). Загалом структуру доходів бюджету м. Києва можна назвати сталою.

З метою поглибленого аналізу, представимо структуру податкових надходжень бюджету м. Києва (рис.2.11.).

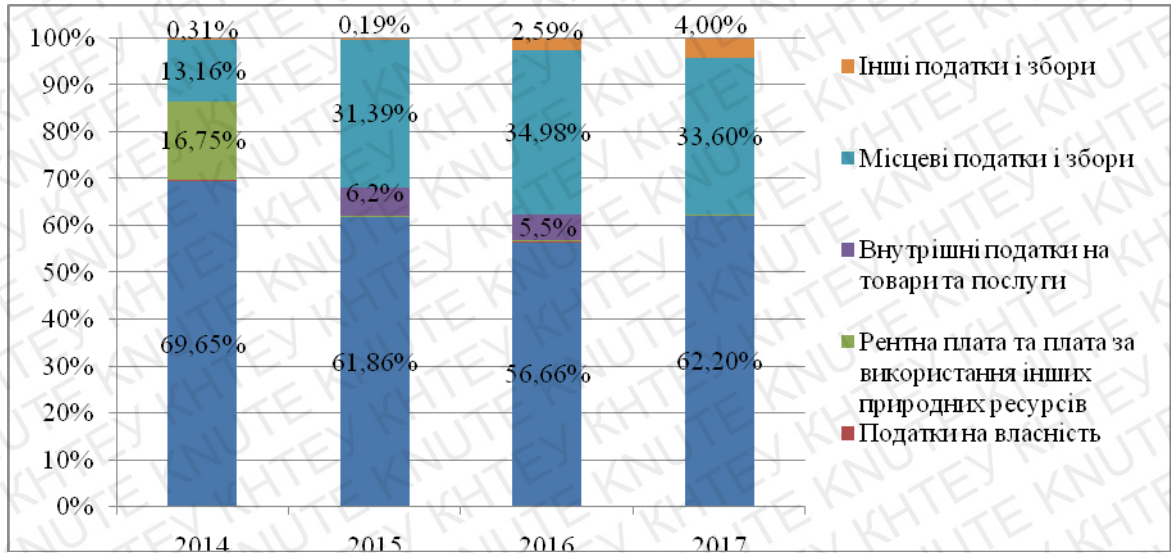

Рис. 2.11. Структура податкових надходжень до міського бюджету м. Києва у 2014-2017 рр. %

Джерело: складено автором за [70-73]

В аналізованому періоді найбільшу частку у структурі податкових надходжень займають податки на доходи, податки на прибуток, збільшення ринкової вартості – на рівні 60% обсягу. У розрізі даної категорії податкових надходжень найбільша частка належить податку на доходи фізичних осіб.

Зауважимо, що органи місцевого самоврядування, згідно норм Конституції України, мають право самостійно встановлювати місцеві податки та збори [1]. Однак, якщо відповідною місцевою не ухвалено рішення щодо місцевих податків та зборів, то застосовуються їх мінімальні ставки згідно з Податковим кодексом України. З огляду на це, у додатку Л розглянемо ставки місцевих податків і зборів, затверджених у м. Києві.

Перейдемо до розгляду динаміки надходжень місцевих податків і зборів у міському бюджеті м. Києва. Згідно даних додатку К, загальна сума надходжень від справляння місцевих податків та зборів в аналізованому періоді

зросла на 8027,4 млн грн, або ж у 6 разів. Зростання надходжень інтенсивними темпами відбувалось у 2015 році та у 2016 році.

З огляду на зміни в частині справляння місцевих податків і зборів, їх структуру представимо у 2 часових інтервалах: 2014 рік (до прийняття змін), та 2015-2017 роки (з урахуванням податкових новацій). Місцеві податки і збори у розрізі їх окремих елементів подано на рис. 2.12.

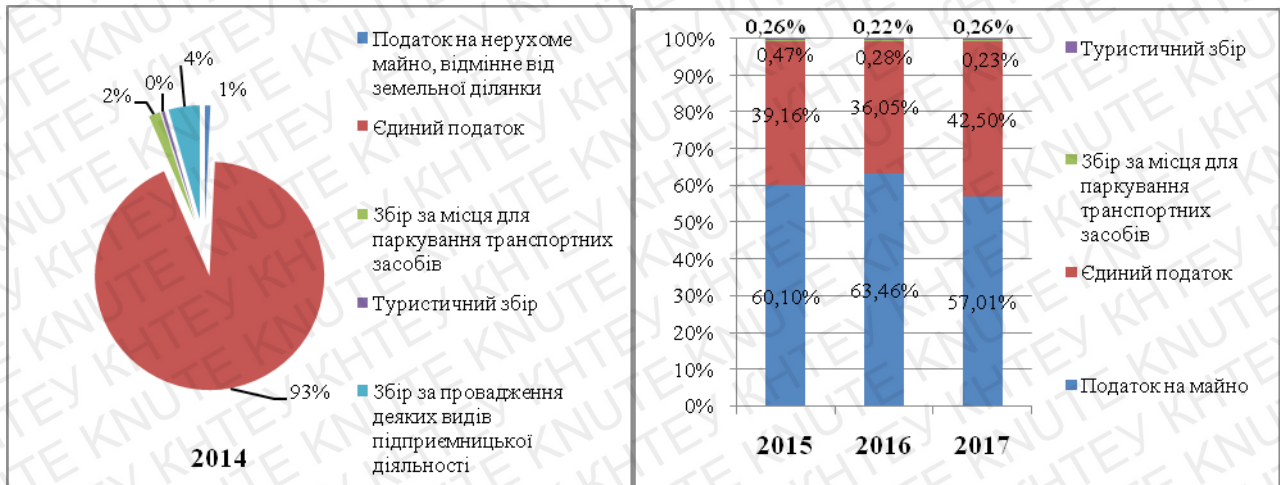

Рис.2.12. Структура місцевих податків і зборів міського бюджету м. Києва у 2014-2017 рр, %

Джерело: складено автором за [70-73]

Отже, в структурі місцевих податків та зборів 2014 року найбільшу частку (93% загального обсягу) займав єдиний податок. Другим за обсягом податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки – 4% загального обсягу. Можемо стверджувати, що в цей період, справляння зборів не принесло значного обсягу надходжень до міського бюджету. Частка збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності складає 2% загального обсягу надходжень. Збір за місяць для паркування транспортних засобів та туристичний збір не перевищують 1% надходжень.

Кардинально інша структура місцевих податків і зборів представлена у 2015-2017 рр. Найбільшу частку в цьому періоді займає майнове оподаткування та єдиний податок. Частка зборів не перевищує 1% структури загалом. Слід зауважити також, що з 2015 року, з міського бюджету здійснюється відшкодування коштів за справляння збору за провадження

деяких видів підприємницької діяльності у розмірах: 4,7 млн грн у 2015 році, 2,3 млн грн у 2016 році та 0,7 млн грн у 2017 році.

Перейдемо до розгляду місцевих податків і зборів в розрізі їх окремих елементів. На рис. 2.13. представлена динаміка надходжень єдиного податку у 2014-2017 роках.

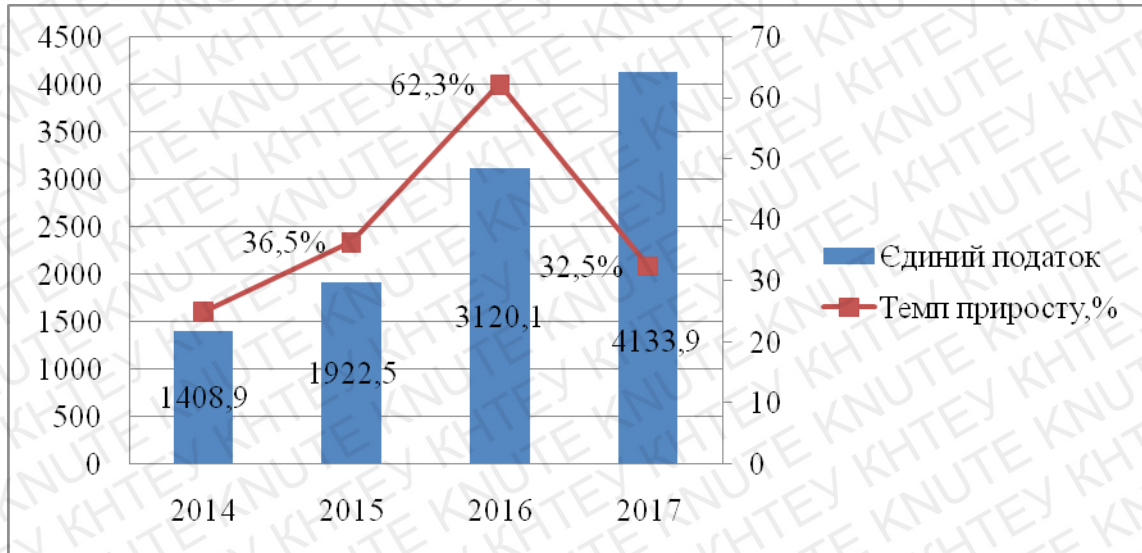

Рис. 2.13. Динаміка та темпи приросту надходжень єдиного податку до міського бюджету м. Києва у 2014-2017 рр, млн грн, %

Джерело: складено автором за [70-73]

Впродовж аналізованого періоду, обсяги надходжень єдиного податку зросли на 2725 млн грн, або ж майже у 3 рази. Значне зростання надходжень спостерігаємо у 2016 році : 3120,1 млн грн, що на 1197,6 млн грн більше, ніж у 2015 році. Не дивним є темп приросту на рівні 62,3%. У 2017 році надходження єдиного податку зростають меншими темпами (32,5%).

Динаміка майнового оподаткування, що у 2014 році було представлено лише податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, наведена у додатку М. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки впродовж аналізованого періоду зріс на 437,7 млн грн, або майже у 39 разів.

Плата за землю, віднесена до майнових податків у 2015 році, зросла в аналізованому періоді на 2378,9 млн грн, або ж у 1,9 разів. Збільшення надходжень відбулось за рахунок введення в дію рішення Київської міської ради від 3 липня 2014 року №23/23 «Про затвердження технічної документації

з нормативної грошової оцінки земель міста Києва») та показника індексу інфляції (124,9%)[9].

Транспортний податок, на відміну від решти майнових податків, має спадну динаміку: в аналізованому періоді його обсяги зменшуються на 50,6 млн грн, або ж у 1,7 разів.

Згідно додатку К проведемо оцінку надходжень від справляння збору за місця для паркування транспортних засобів та туристичного збору. Результати аналізу представлено у табл.2.3.

Таблиця 2.3.

Динаміка надходжень збору за місця для паркування транспортних засобів та туристичного збору до бюджету м. Києва у 2014-2017 рр., млн грн

Збір	Роки				Відхилення		
	2014	2015	2016	2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016
Збір за місця для паркування транспортних засобів	24,9	23,2	23,9	22,2	-1,7	0,7	-1,7
<i>Частка, %</i>	<i>76,4</i>	<i>64,3</i>	<i>56,0</i>	<i>46,8</i>	<i>-12,1</i>	<i>-8,3</i>	<i>-9,2</i>
Туристичний збір	7,7	12,9	18,8	25,2	5,2	5,9	6,4
<i>Частка, %</i>	<i>23,6</i>	<i>35,7</i>	<i>44,0</i>	<i>53,2</i>	<i>12,1</i>	<i>8,3</i>	<i>9,2</i>

Джерело: складено автором за[70-73]

Отже, в аналізованому періоді надходження від справляння збору за місця для паркування транспортних засобів зменшились на 2,7 млн грн. Однак, у 2016 році, порівняно з 2015 роком, надходження зросли на 0,7 млн грн, або на 3%. Що стосується туристичного збору, то в зазначеному проміжку часу надходження від його справляння зросли на 17,5 млн грн, спостерігаємо динаміку зростання обсягу його надходжень.

Місцеві податки та збори в аналізованому періоді збільшують свою частку у структурі податкових надходжень, однак це збільшення обумовлюється податковими новаціями, згідно яких до місцевих податків зараховуються ті платежі, що раніше існували в іншій категорії надходжень (маємо на увазі плату за землю). Враховуючи це, фіскальна політика органів місцевого самоврядування потребує удосконалення для оптимального наповнення бюджету м. Києва, активізації підприємницької діяльності,

розгортання великомасштабних інфраструктурних проектів за рахунок підвищення ролі місцевих податків і зборів, їх ефективного справляння.

РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ МІСЦЕВОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

3.1. Зарубіжний досвід побудови системи місцевого оподаткування та можливості його застосування в Україні

Формування дохідної частини місцевих бюджетів є неоднаковим процесом для різних країн, з огляду на особливості їх соціально-економічного розвитку. Однак, у більшості держав дохідна частина місцевих бюджетів формується переважно з одних і тих же джерел. Слід зауважити, що основним джерелом наповнення місцевих бюджетів є податки.

У Великій Британії система місцевого оподаткування представлена лише податком на майно. Основні складові майнового оподаткування Великобританії представлено на рис.3.1.

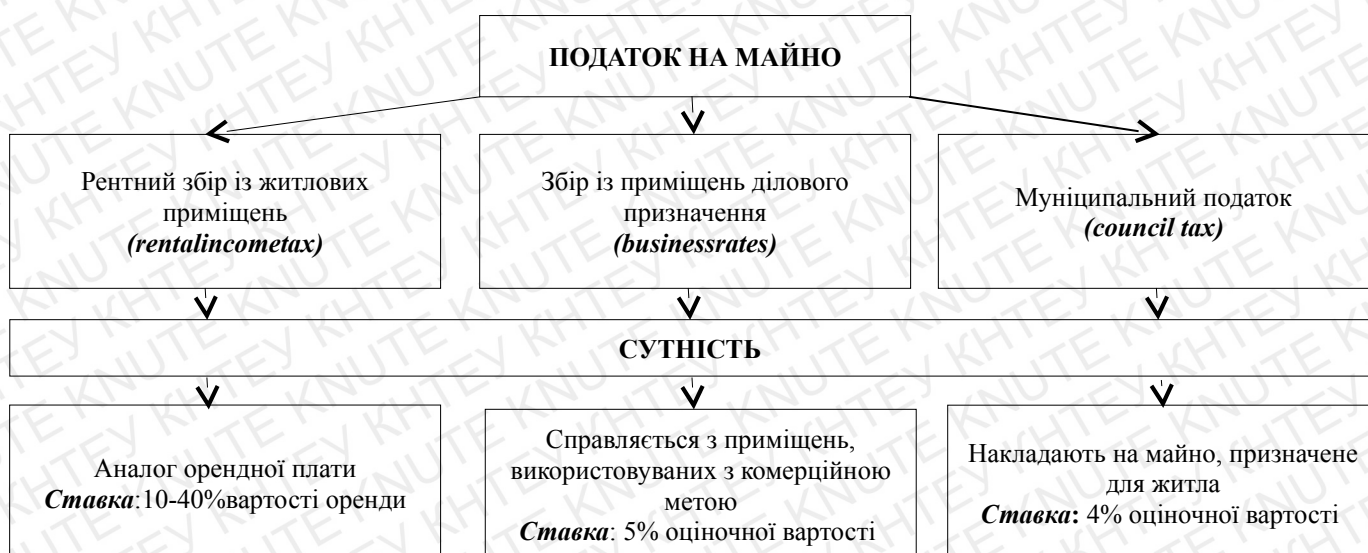

Рис. 3.1. Система місцевого оподаткування у Великій Британії

Джерело: складено автором

Важливим є існування механізму оціночної вартості майна, що враховує ринкові ціни і переглядається уповноваженою агенцією кожні 5 років [50, с.

80]. На наш погляд, в сучасних економічних реаліях України імплементація подібної практики є неможливою. Вітчизняному майновому оподаткуванню притаманні ряд пільг і привілеїв як конкретно визначеним платникам податків, так і категоріям майнових об'єктів, тому скасування решти існуючих податків і зборів зменшить дохідну базу місцевих бюджетів і фінансову автономію територіальних громад.

Місцеве оподаткування Франції являє собою складну систему – на початок XXI століття налічувалося 16 податків і зборів. Однак, найбільшу частку у структурі надходжень мають 4 податки. Це, зокрема, *земельний податок на забудовані ділянки та незабудовані ділянки* (ставки 50% і 80% кадастрової вартості нерухомості), *податок на житло* та *професійний податок* (ставки не перевищують більше, ніж у 2,5 рази середню ставку регіонального рівня).

Що стосується повноважень місцевих органів управління у Франції, то вони мають право вводити й інші податки та збори: на установку електроосвітлення, податок на прибирання територій; місцеві збори на освоєння копалень; мито на автотранспортні засоби; на освоєння родовищ тощо [23, с. 135]. Податок на нерухомість справляється з усіх будівель, що знаходяться на території країни, а при розрахунку податку, окрім будівель, враховується і прибудинкова територія.

Система місцевого оподаткування Німеччини є досить розгалуженою завдяки справлянню значної кількості платежів. Найважливішими з них є поземельний податок, промисловий податок, податок з власників собак, податок на мисливство і рибальство, податок на торгівлю дозволеними спиртними напоями та інші.

Найважливішим бюджетоутворюючим місцевим податком у ФРН вважається *промисловий податок* (Gewerbesteuer), платниками якого є власники будь-якого бізнесу на території відповідної муніципальної одиниці. Незважаючи на ряд пільг (зокрема стосуються осіб, що займаються незалежною

професійною діяльністю, або є зайнятими у сфері сільського господарства), промисловий податок забезпечує значну частину доходів муніципалітетів.

Базою для обчислення промислового податку є чистий дохід від заняття бізнесом, занесений до податкової декларації (його вартісна сума складає 3,5% доходу). Органи місцевого самоврядування на основі права общин встановлювати місцеві ставки промислового податку визначають остаточну суму промислового податку, що підлягає сплаті, шляхом помноження базисної суми на місцеву ставку податку, а також закріплюють її своїм рішенням. Станом на 2017 рік найменша місцева ставка податку складає 320% бази оподаткування, а найбільша – 535% [65].

Також, вагомим джерелом наповнення дохідної частини муніципальних бюджетів є поземельний податок [51, с. 191]. Порядок нарахування та сплати поземельного податку визначають органи місцевого самоврядування, однак адміністрування платежу здійснюють податкові органи. Вони визначають і базу оподаткування. Важливим є те, що база оподаткування визначається із розрахункової вартості об'єкта оподаткування.

На наш погляд, досвід місцевого оподаткування Німеччини є позитивним, зокрема, в адмініструванні нерухомого майна. Вважаємо доцільним прив'язувати базу оподаткування до оціночної вартості нерухомості, а не його площі. Це дозволить мобілізувати більше надходжень до бюджету та забезпечити справедливість у процесі справляння податку.

Цікавою та дискусійною є практика справляння місцевих податків і зборів у Японії. Законом про місцеві податки регламентовано платежі, що можуть застосовувати місцеві органи влади. Об'єкти та ставки оподаткування є загальними для всіх префектур та муніципалітетів. У цілому в Японії стягується понад 20 місцевих податків, у тому числі 12 – на рівні префектур і більш як 10 – муніципальних. До найбільших на рівні префектур належать податок на мешканців – індивідуумів і корпорації, податок на прибуток підприємств, податок на придбання нерухомості, префектурний тютюновий акциз і податок на придбання автомобілів [66].

Найвагомішими з місцевих є податок на мешканців (50,6% від загальної суми податків, які отримали муніципалітети), податок на майно (37%) і муніципальний тютюновий акциз (3,6%), податок «на легкі» транспортні засоби, податок на розвиток міст тощо (8,8%).

Зважаючи на відмінності суспільно-політичного та економічного устрою, вважаємо, що досвід Японії не є прийнятним для України. Місцеве оподаткування у Японії не приносить достатнього обсягу грошових коштів до бюджетів, однак для країни відсутність фіскальної складової на місцевому рівні – нормальне явище, оскільки розвиток територій є цілком і повністю залежним від бюджетно-податкової політики на рівні держави.

Становлення податкової системи США в цілому, так і системи місцевого оподаткування зокрема є цілком залежними від форми державного устрою. Однак, дохідна база місцевих бюджетів формується, переважно, за рахунок оподаткування майна (propertytax). Цим платежем оподатковується вся нерухомість, що перебуває у власності чи користуванні. Це земля, житлові приміщення і приміщення для виробництва, будинки, автомобілі, мотоцикли, яхти. Тому, частка податків на майно в загальній дохідній базі місцевих бюджетів, як правило, перевищує 70%.

Ставки місцевих податків на житлові приміщення регламентують власті штатів, лімітуючи висоту ставок у залежності від регіональних умов і цін на нерухомість. Так, на кожні 1000 дол. ринкової вартості будинку податкова ставка в штаті Луїзіана 1,72 дол., а в штатах Вісконсин і Техас – 18 дол., у десять разів вище. Врятуватися під податку на житло неможливо, але відносно нього діє ряд пільг: неоподатковуваний ліміт вартості будинку, заморожування вартості по досягненню власником певного віку (65, 70 років), відстрочка платежів та ін.[50, с. 51].

У Нідерландах місцеве оподаткування також представлено податком на нерухоме майно. Відтак, нерухомість включає в себе будь-які приміщення побутового або виробничого призначення. Базою оподаткування є вартісна оцінка такого майна. На рівні муніципалітетів встановлюються

диференційовані ставки податку, а кожні 2 роки здійснюється переоцінка всіх об'єктів, які підлягають оподаткуванню[76].

Дохідна частина місцевих бюджетів Швеції формується, переважно, за рахунок прибуткового податку. Він встановлюється і регламентується місцевими органами влади. Важливо, що уряд «диктує» мінімальні вимоги до процесу справляння податків, тому за органами місцевої влади залишається право на власний розсуд запроваджувати ставки оподаткування.

Податок на прибуток є диференційованим, ставки варіюються від 28,9% до 34,2%. Найнижчі ставки здебільшого застосовуються у великих, більш забезпечених містах, у той час як максимальний їх рівень досягається на сільській півночі та в муніципалітетах, які постраждали від спаду промислового виробництва [32,с. 203].

Практика побудови системи міжбюджетних відносин в цій країні є унікальною. Місцеві органи влади наділені достатньою фінансовою незалежністю від держави. Однак центральний уряд все ж встановлює свої стандарти для справедливого розподілу суспільних послуг. В єдності децентралізована та централізована підсистеми утворюють стабільне економічне та політичне життя в країні. Тому, високі ставки оподаткування в країні є справедливою ціною, яку суспільство сплачує за достатній рівень обслуговування його потреб.

Складно не помітити, що економічно розвинені країни приділяють значну увагу майновому оподаткуванню. Цей податок має суттєву частку у країнах Європейського Союзу. Що стосується частки цього податку у відсотках до ВВП, то в середньому у країнах Європи він складає 2,1%, причому у Великій Британії цей показник становить 4,2% ВВП; Данії – 2,7%; Польщі – 1,2%; Франції – 1,1%[23, с. 138].

Оцінка зарубіжного досвіду підтверджує важливість місцевих податків і зборів у формуванні дохідної частини муніципальних бюджетів. Ті громади, що мають у своєму розпорядженні власні регульовані податкові доходи, демонструють високі стандарти якості життя. Тому, впровадження їх практики

в сучасних умовах України є доцільним, однак потребує певних модифікацій з огляду на особливості тенденцій бюджетно-податкової політики.

3.2. Пропозиції з удосконалення організації адміністрування місцевих податків і зборів в умовах децентралізації

Провідним вектором у зміцненні фінансової основи місцевого самоврядування, розширення його політичної автономії є місцеве оподаткування. Тому, існування ефективного механізму справляння місцевих податків і зборів забезпечує функціонування фінансової системи на державному та локальному рівнях.

Як уже зазначалося, єдиний податок в сучасних умовах є одним із найбільш прогресивних. Вагомою проблемою є недекларування отриманих доходів платниками, що обрали спрощену систему оподаткування. Вони таким чином намагаються відповідати обмеженням доходів, які передбачені законодавством для певних груп, що поширює тінізацію економіки, адже суб'єкт хоч і сплачує податки, та не в тих обсягах і не на тих підставах, які визначено законом [61, с. 999].

Напрямами удосконалення адміністрування єдиного податку повинні стати:

- внесення змін до законодавства в частині збільшення обсягу оподатковуваного доходу та розміру ставок єдиного податку із застосуванням коригуючого коефіцієнта, що враховував би зміну споживчих цін попереднього року;
- запровадження спеціальних режимів оподаткування податком на додану вартість деяких видів операцій, характерних для фермерських господарств і сільськогосподарських кооперативів;
- конкретизація кола платників, на яких не поширюється спрощена система оподаткування, обліку та звітності;
- застосування спрощеної системи ведення бухгалтерського обліку та складання звітності платниками єдиного податку;

– заміна механізму авансової сплати єдиного податку на сплату за фактом отриманого прибутку наприкінці звітного періоду.

Для ефективної боротьби з ухиленням від сплати єдиного податку важливо враховувати позитивний досвід зарубіжних країн (наприклад, Польщі) та ввести обмеження господарської діяльності тих платників єдиного податку, якими раніше було скоєно податковий злочин у великих розмірах.

Доцільно також створити відповідну інформаційну базу підприємств, організацій, установ і громадян України, які ухиляються від сплати податків, для подальшого використання цієї інформації регулюючими органами в разі прийняття рішення такими особами створювати нові суб'єкти господарської діяльності[74].

Податки на майно в сучасних умовах України мають вагомі переваги над іншими платежами, що підтверджується і міжнародною практикою. Попри вагомі переваги майнових податків, наразі існує ряд проблем, пов'язаних з їх справлянням.

Незначне поширення податку на нерухоме майно, територіальна турбулентність ставок податку та, головне, недосконала модель податку (розмір ставок не залежить від реальної ринкової вартості об'єктів, які оподатковуються) заважають його ефективному використанню у якості дієвого інструменту фіскальної політики місцевих бюджетів [67].

Також, в Україні є ряд проблем щодо оцінки вартості нерухомого майна. Воно повинно оцінюватися для оподаткування та оподатковуватися одними й тими ж органами, використовуючи одні й ті ж універсальні процедури та практику оцінки. Використання єдиної системи оподаткування для таких об'єктів забезпечує принципи ефективності та справедливості. Такий підхід запобігатиме існуванню великої кількості оціночних механізмів, які можуть призвести до неефективності процесу оцінки нерухомості та стягнення податків, до зростання витрат на ці процеси та проведення несправедливих оцінок нерухомості [30, с. 161].

Вважаємо, що на законодавчому рівні повинен існувати механізм

диференційованої оцінки нерухомості за її місцезнаходженням, якісною характеристикою, терміном експлуатації тощо. Доцільним є створення Єдиної бази з оцінки майна та нерухомості, що буде корисною як для юристів (в процесі проведення оцінки майна в цілях купівлі-продажу нерухомості), так і податківців (в цілях такої ж оцінки з метою уникнення ухилень від сплати податку). Доцільним вважаємо розширення кола платників зазначеного податку, що включав би всіх без винятку власників нерухомості. Оптимальною, на наш погляд, була б ставка податку на рівні 4-5% бази оподаткування.

Плата за землю, як уже зазначалося, поєднує в собі земельний податок та орендну плату. У багатьох промислово розвинених країнах земельний податок належить до податків на власність. Натомість в Україні він аж до 2015 р. належав до ресурсних платежів. Однак земельні ділянки мають значні відмінності порівняно з іншими природними ресурсами, адже вони можуть бути надані у приватну власність, а не лише у користування [43, с.20].

На сьогодні важливим є вирішення основних проблем, пов'язаних з оподаткуванням землі. Земельному оподаткуванню притаманні значні обсяги податкових пільг та, на наш погляд, занижені ставки податку. Вважаємо за необхідне встановлення такої ставки податку, яка б стимулювала власників та землекористувачів ефективно та раціонально використовувати земельну ділянку.

Поряд із цим, достатньо повільним є процес розмежування земель комунальної та приватної власності, що потребує законодавчого втручання. Також, доцільно було б використовувати механізм оцінки земельних ділянок виходячи з їх реальної ринкової вартості, яка потребуватиме перегляду та корегування кожні 2-5 років залежно від обраної методики розрахунку.

В процесі формування фінансової основи територіальних органів влади в Україні, фіскальна роль транспортного оподаткування незначна. Крім того, хочемо зауважити, що введення в дію цього податку з 2015 року з невідомих причин звільнило від оподаткування власників повітряних транспортних засобів, а податок з власників водних транспортних засобів розглядають в

іншій категорії надходжень.

Необхідність застосування цього податку викликає сумніви, з огляду на обмежене коло його платників.

Тому, на пряма мета удосконалення організації адміністрування транспортного податку є:

- ✓ розширення об'єкта оподаткування, оскільки наразі податок сплачують лише власники відносно дорогих автомобілів;
- ✓ застосування підвищувальних коефіцієнтів до оподаткованого об'єкта в залежності від його справедливої ринкової вартості;
- ✓ розширення бази оподаткування в залежності від об'єму викидів вуглекислого газу у повітря (поширена за кордоном практика).

Переглянувши ставки оподаткування транспортних засобів в деяких країнах, можна стверджувати, що принцип їх застосування полягає в забезпеченні збереження навколишнього середовища. І тому, варто відмітити, що з кожним роком підвищується зацікавленість у придбанні електромобілів. Задля цього влада держав, які зацікавлені у збереженні екології та підвищенні попиту на електрокари, застосовують широкий спектр стимулів, зокрема податкових пільг [14, с.33]. Такі пільги полягають, переважно, у зниженні ставок податку або застосуванні преміальних знижок на купівлю електромобіля.

В останні роки інтереси вітчизняних науковців все більшою мірою зосереджуються на майновому оподаткуванні, що є фундаментом у запровадженні податку на багатство. До кола правовідносин, об'єктом яких є податок на багатство, зокрема, належать: відносини власності на майно, яке є об'єктом оподаткування, а також відносини, що обумовлюють права та обов'язки сторін, задіяних у процесі нарахування та стягнення такого податку.

Щодо податку на багатство, то він, як свідчить досвід інших країн, зазвичай належить до місцевих податків. Тому, правовідносини щодо цього податку на рівні адміністративних одиниць має бути сформовано таким чином,

щоб його економічність, тобто різниця між сумою надходжень за податком та витратами на його адміністрування, відповідала можливостям і потребам місцевого бюджету[38, с.184]. Таким чином, сферу об'єктів оподаткування пропонується розширити майном, що знаходиться у речовій власності платника, включаючи акції, спадок, грошові кошти на депозитних рахунках. При цьому, база оподаткування вираховується з ринкової вартості об'єкта, тобто його справедливої вартості.

Туристичний збір, що прийшов на зміну курортному у 2015 році, також не є фіскально значущим у формуванні доходів місцевих бюджетів. Ми вважаємо, що концептуально новим у процесі справляння збору повинно стати переосмислення сутності туристичного бізнесу та досконале розуміння тих видів діяльності, які він охоплює. Відтак, можна розширити об'єкти та базу справляння збору в залежності від туристичного продукту, притаманного певному регіону: справляння податку в секторі авіаперевезень, використання туристичного транспорту (коней чи автомобілів), відвідування туристичних пам'яток, купівлю сувенірної продукції тощо.

У законодавстві варто було б передбачити, що ті кошти, які надходять від збору, необхідно використовувати на вдосконалення туристичної галузі, тобто безпосередньо надходити до місцевих бюджетів і мати цільове призначення [56, с. 318].

Збір за місця для паркування транспортних засобів не новий у вітчизняній податковій системі, однак надходження від його справляння можна назвати незначними. На наш погляд, основним кроком до модернізації цього збору є запровадження автоматизованої системи платного паркування транспортних засобів на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці за умови прийняття відповідних законодавчих та нормативних актів. Також, ділянки, призначені для паркування, доцільно перевести у приватну власність.

Це дасть можливість упорядкувати стан паркування транспортних засобів на вулицях та площах міста, встановити дієвий контроль за дотриманням

правил платного паркування та збільшити фінансові надходження до місцевих бюджетів від збору за паркування.

Отже, підсумовуючи вищезазначене, узагальнимо пропозиції з удосконалення адміністрування місцевих податків і зборів. Вважаємо доцільним:

1. Доповнення та розширення переліку місцевих податків і зборів, з огляду на їх невелику кількість. Доцільним, на наш погляд, було б запровадження зборів з цільовим спрямуванням, що сприятиме поліпшенню благоустрою територіальних громад (наприклад, повернення рекламного збору та збору з власників собак, що вже практикувались).

2. Надання органам місцевого самоврядування права на встановлення ставок податків і зборів, запровадження власних платежів, виходячи з особливостей територій і їх податкового потенціалу (наприклад, за галузями спеціалізації, ресурсозабезпеченням).

3. Внесення коректив у частині існуючих податків і зборів, зокрема:

✓ зменшення податкових пільг у майновому оподаткуванні та розширення кола його платників. Доцільним є закріплення оцінних механізмів майна на законодавчому рівні. Така практика застосовується в розвинених країнах і є ефективною впродовж багатьох років;

✓ поглиблення диференціації суб'єктів господарювання, що є платниками єдиного податку, перегляд необхідності авансової сплати податку та проведення щорічної індексації грошової оцінки земель;

✓ перехід у приватну власність ділянок, призначених для паркування. Віднесення до складу місцевих податків і зборів податок на доходи фізичних осіб, як це поширено закордоном;

4. Необхідність увідповіднення обсягу місцевих податків з видатками місцевих бюджетів, що посилить фіскальну ефективність платежів та забезпечить прозорість бюджетної політики на місцевому рівні.

5. Удосконалення нормативної бази, що дозволить уникати колізій та суперечок через прогалини у податковому законодавстві.

Подальший розвиток місцевого оподаткування сприятиме наповненню дохідної частини місцевих бюджетів, забезпечить фінансову незалежність місцевих органів влади та сприятиме стабільному соціально-економічному розвитку адміністративно- територіальних одиниць.

3.3. Прогнозування надходжень місцевих податків і зборів до бюджету м. Києва на основі економіко-математичного моделювання

Проведене дослідження демонструє, що в сучасних економічних реаліях місцеві податки і збори є провідним інструментом реалізації соціально-економічної політики держави. Потреба максимально забезпечити суспільними благами населення вимагає достатніх фінансових ресурсів як у руках державної влади, так і органів місцевого самоврядування.

Ефективність фіскальної функції податкової системи є багатоаспектною категорією, яка поєднує критерії обсягу мобілізованих податкових надходжень до бюджету [47, с.119]. Тому вважаємо доцільним здійснити аналіз та оцінку впливу надходжень від справляння місцевих податків і зборів м. Києва на дохідну частину міського бюджету. За допомогою економетричних методів аналізу та пакету «Аналіз даних» *MSExcel* побудуємо відповідну модель.

Взаємодія результуючого показника (Y) з факторною ознакою (X) описується рівнянням лінійної регресії:

$$Y = \beta X + \alpha, \quad (3.1)$$

де Y – залежна змінна; X – незалежна змінна; α, β – коефіцієнти;
Дані для побудови моделі залежності доходів бюджету від надходжень місцевих податків і зборів наведено у табл.3.1.

Таблиця 3.1.

Вихідні дані для побудови моделі

№ з/п (n)	Доходи бюджету м.Києва, млн грн (Y)	Надходження місцевих податків і зборів, млн грн (X)
1(2014)	14821,3	1520,5

2(2015)	22178,2	4904,5
3(2016)	29268,2	8653,6
4(2017)	35004,2	9547,9
Σ	101271,9	24626,5
<i>Середнє</i>	25317,98	6156,53

Джерело: розраховано автором за [70-73]

Згідно даних, наведених у таблиці, побудуємо факторну економіко-математичну модель залежності доходів міського бюджету м. Києва від надходжень місцевих податків і зборів (рис. 3.2.).

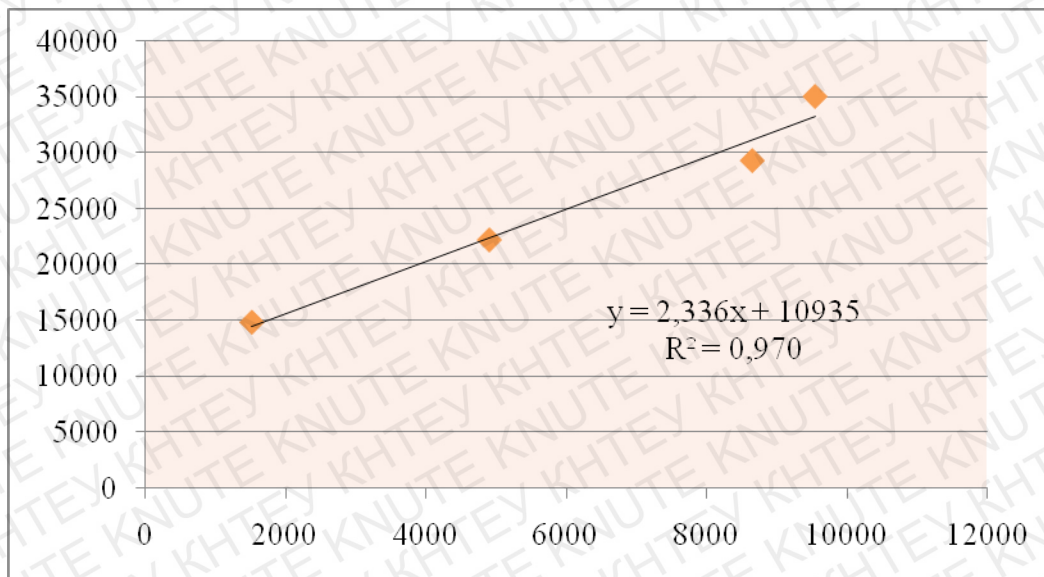

Рис. 3.2. Регресійна модель впливу надходжень місцевих податків і зборів на формування доходів міського бюджету м. Києва у 2014-2017 рр.

Джерело: розраховано автором

Згідно даних рис.3.2., рівняння кореляційно-регресійного аналізу має вигляд:

$$y = 2,3361x + 10935 \quad (3.2.)$$

де y – доходи міського бюджету м. Києва,

x – надходження від справляння місцевих податків і зборів.

Значення коефіцієнта детермінації R^2 в аналізованому періоді 0,9703 вказує, що отримані спостереження на 97,03% підтверджують обрану модель. Коефіцієнт множинної регресії R складає 0,985, що є свідченням існування стійкої лінійної залежності між доходами міського бюджету м. Києва та надходженнями від справляння місцевих податків і зборів.

Дані рівняння демонструють, що зі збільшенням надходжень від справляння місцевих податків і зборів на 1 млн грн, доходи міського бюджету м. Києва зростають 2,34 млн грн.

Враховуючи трансформації, що відбулися у податковому законодавстві з початку 2015 року, оцінимо зв'язок зазначених факторів у двох часових інтервалах: у 2014-2015 рр. та у 2015-2017 рр. Таким чином, ми зможемо оцінити ефективність реалізації податкової політики.

Рівняння регресії у період з 2014 по 2015 рік має вигляд:

$$y = 2,1740x + 11517,7 \quad (3.3.)$$

Значення коефіцієнта детермінації R^2 в аналізованому періоді складає 1, щона 100% підтверджують достовірність обраної моделі. Така сильна кореляція зумовлена тим, що в обох порівнюваних рядах динаміки короткострокові коливання мають однакову тенденцію, отже, і тренди відображують однаковий напрям змін у часі. В той же час, зі зростанням обсягу надходжень місцевих податків і зборів на 1 млн грн, доходи міського бюджету збільшуються на 2,17 млн грн, що є найменш ефективним за всі досліджувані періоди.

В період з 2015 по 2017 рік, рівняння регресії має наступний вигляд:

$$y = 2,5062x + 9514,2 \quad (3.4.)$$

Одержане рівняння демонструє, що зі зростанням надходжень від місцевих податків і зборів на 1 млн грн, доходи міського бюджету збільшуються на 2,51 млн грн.

Отже, найбільший вплив місцевих податків і зборів на доходи бюджету в розрізі вищезазначених періодів спостерігаємо саме у 2015-2017 роках, не зважаючи на найнижчий коефіцієнт детермінації. Зміна складу місцевих податків і зборів обумовила зростання їх частки у дохідній частині міського бюджету та підвищила ефективність їх справляння. Тому, трансформація податкового законодавства стала позитивним кроком у вдосконаленні механізмів місцевого оподаткування.

Пропонуємо здійснити прогноз надходжень від справляння місцевих податків і зборів. Вважаємо, в процесі економічних перетворень здійснення

прогнозних розрахунків є найбільш прийнятним у середньостроковому періоді, враховуючи 4-річний передпрогнозний проміжок часу. Лінійне регресійне рівняння для здійснення прогнозу має наступний вигляд:

$$y = 2783,1x - 801,2 \quad (3.5.)$$

де y – обсяг надходжень від справляння місцевих податків і зборів, млн грн;
 x – відповідний прогнозний період.

Прогноз надходжень від справляння місцевих податків та зборів має наступний вигляд:

2018 рік (5-й період): $y = 2783,1 \cdot 5 - 801,2 = 13114,3$ млн грн;

2019 рік (6-й період): $y = 2783,1 \cdot 6 - 801,2 = 15897,4$ млн грн;

2020 рік (7-й період): $y = 2783,1 \cdot 7 - 801,2 = 18680,5$ млн грн.

Тоді прогнозні обсяги надходжень від справляння місцевих податків і зборів та темпи їх зростання мають наступний вигляд (рис. 3.3.)

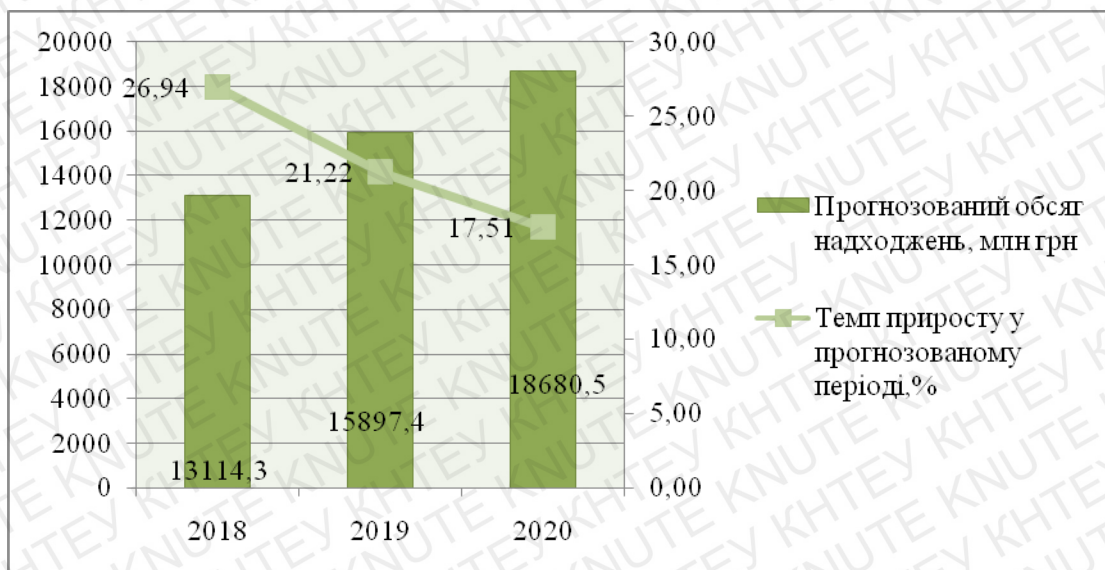

Рис. 3.3. Прогнозовані обсяги надходжень місцевих податків і зборів до міського бюджету м. Києва на 2018-2020 рр., млн грн

Джерело: розраховано автором

Згідно даних, представлених на рисунку, прогноз надходжень місцевих податків і зборів до бюджету м. Києва у 2018-2020 рр. має позитивну динаміку, не дивлячись на спадання темпів приросту. Надходження поступово зростатимуть з 13114,3 млн грн у 2018 році до 18680,5 млн грн у 2020 році, або ж в абсолютному вираженні на 5574,6 млн грн.

Оцінка взаємозв'язку доходів бюджету та надходжень від справляння місцевих податків та зборів обумовлює необхідність певних змін. Податок на нерухомість в цьому аспекті є найбільш прийнятним. Враховуючи зарубіжний досвід і необхідність збільшення дохідної бази міського бюджету, здійснимо прогнозну оцінку надходжень місцевих податків і зборів при підвищенні ставки на нерухоме майно до рівня 4%.

Згідно даних додатку Н рівняння регресії при заданій ставці для побудови прогнозу на 2018-2020 рр. має вигляд:

$$y = 2787,3x - 804,86 \quad (3.6.)$$

де y – обсяг надходжень від справляння місцевих податків і зборів, млн грн;
 x – відповідний прогнозний період.

Тоді, прогнози матимуть наступний вигляд:

2018 рік (5-й період): $y = 2787,3 \cdot 5 - 804,86 = 13131,6$ млн грн;

2019 рік (6-й період): $y = 2787,3 \cdot 6 - 804,86 = 15918,9$ млн грн;

2020 рік (7-й період): $y = 2787,3 \cdot 7 - 804,86 = 18706,2$ млн грн.

Прогнозовані обсяги надходжень місцевих податків і зборів до місцевого бюджету та їх темпи приросту зображено на рис. 3.4.

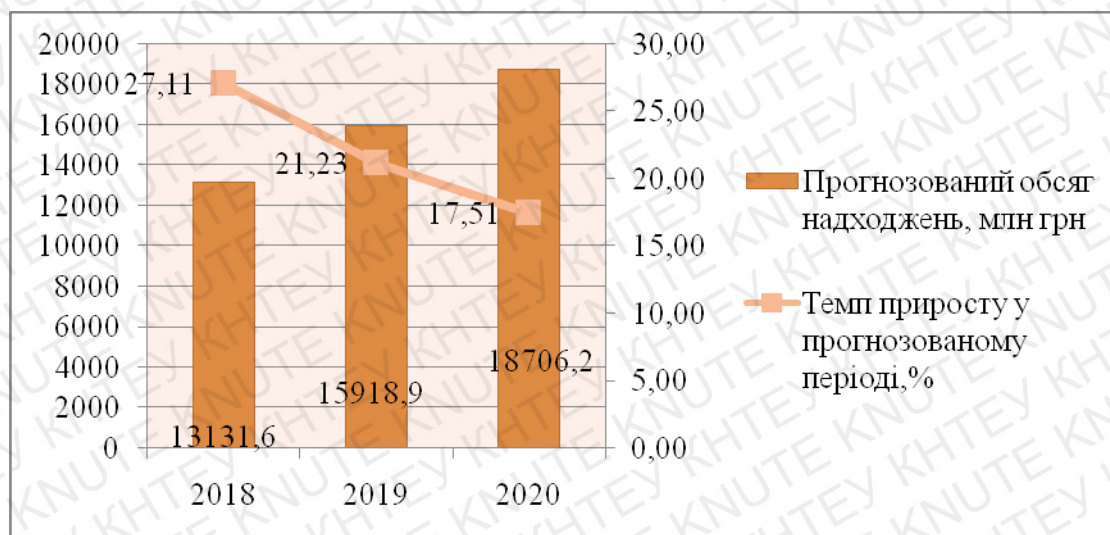

Рис. 3.4. Прогнозовані обсяги надходжень місцевих податків і зборів до міського бюджету м. Києва при зміні ставки податку на нерухоме майно на 2018-2020 рр, млн грн

Джерело: розраховано автором

Згідно даних, представлених на рисунку, прогноз надходжень місцевих податків і зборів до бюджету м. Києва, при зміні ставки податку на нерухомість, позитивний. Надходження поступово зростатимуть з 13131,6 млн грн у 2018 році до 18706,2 млн грн у 2020 році. Темпи приросту місцевих податків і зборів матимуть негативну тенденцію. У 2018 році – 26,94%, у 2019 році темп приросту зменшиться на 5,72 в.п. і складе 21,22%, а у 2020 році знизиться ще на 3,71 в.п. і становитиме 17,51%.

Виходячи з цього, при абсолютно обумовленому підвищенні ставки податку на нерухомість в Україні до 4% , до міського бюджету міста Києва у 2018 році додатково надійде 17,3 млн грн, у 2019 році – 21,5 млн грн, у 2020 році – 25,7 млн грн. Звісно, в рамках муніципального фонду міста ці суми можуть бути не надто відчутними, але вони є достатніми для виконання хоч і невеликих, однак значимих проектів, або ж спрямування їх для вирішення нагальних завдань або задоволення базових потреб міста (наприклад, у сферу житлово-комунального господарства, транспорту та ін.)

Проведене нами дослідження дає підстави стверджувати, що місцеві податки і збори відіграють значну роль у формуванні дохідної частини міського бюджету, що підтверджується виявленим нами тісним зв'язком цих категорій та їх взаємообумовленості. Крім того, доведено, що ефективність реалізації механізму місцевого оподаткування залежить від обраної податкової політики на конкретному етапі розвитку. Місцеві податки і збори повинні повністю задовольняти потреби відповідної територіальної громади, а відтак, у загальному обсязі фінансових ресурсів місцевого бюджету частка місцевих податків і зборів має бути найбільшою.

Попри це, необхідним є розуміння динамічності процесів, що відбуваються в соціальному та економічному житті на державному та місцевому рівнях. Тому, подальше зволікання з удосконаленням діючої податкової системи і розробленням ефективних механізмів її реалізації ставить під сумнів можливість економічного зростання та забезпечення соціальної стабільності в Україні.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Дослідивши теоретичні та практичні аспекти справляння місцевих податків та зборів в Україні та світі, було сформульовано наступні висновки та розроблено пропозиції щодо удосконалення системи місцевого оподаткування в Україні:

1. Економічна сутність місцевого оподаткування полягає у тому, що держава з метою розвитку суспільства, а також для свого нормального існування повинна мати певний обсяг фінансових ресурсів, що здатні забезпечити її діяльність на місцевому рівні, а органи місцевого самоврядування мали б змогу надавати послуги, рівень та якість яких є еквівалентними розміру сплаченого податку. В Україні система місцевого оподаткування представлена наступними платежами: податок на майно, єдиний податок, збір за місця для паркування транспортних засобів та туристичний збір.

2. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, належить до групи податків на власність. Земельному оподаткуванню наразі притаманні значні обсяги податкових пільг та, на наш погляд, занижені ставки податку. Транспортний податок є новим в системі місцевого оподаткування. Багато дослідників вважає цей податок «податком на розкіш». Єдиний податок є одним з найбільш прогресивних та важливих в сучасних умовах, оскільки існування цього податку може як сприяти розвитку малого та середнього бізнесу на відповідній території, так і гальмувати його. Збір за місця для паркування транспортних засобів можна назвати вибірконим у процесі його справляння. Платникам збору є лише суб'єкти господарювання, щоб безпосередньо видозмінює його у концесію частин території органу місцевого самоврядування. Курортний збір, який справлявся до 2015 року, мав обмежену сферу дії. Тому, запровадження податковою реформою туристичного збору мало цілком позитивний ефект для місцевих бюджетів.

3. Динаміка надходжень місцевих податків та зборів у 2013-2017 рр. є позитивною. В аналізованому періоді величина надходжень зросла на 45270,6 млн грн, або ж у 7 разів. В загальній сумі надходжень місцевих бюджетів України у 2013-2017 рр. частка місцевих податків і зборів змінювалась. Протягом останніх років спостерігається деяке зменшення розриву між темпами приросту обсягу надходжень місцевих податків і зборів і темпами приросту ВВП.

4. Впродовж аналізованого періоду величина податкових надходжень до місцевих бюджетів зросла на 109814 млн грн або ж у 2,2 рази. В аналізованому періоді частка місцевих податків і зборів у загальній структурі податкових надходжень зросла на 18,14 в.п. З 2015 року бюджетоутворюючими стали податок на майно та єдиний податок. В аналізованому періоді надходження від туристичного збору зросли на 28,5 млн грн. Надходження від збору за місця для паркування транспортних засобів теж зростають в аналізованому періоді на 12,5 млн грн.

5. Найбільшу частку у структурі доходів міського бюджету м. Києва займають податкові надходження. В аналізованому періоді найбільшу частку у структурі податкових надходжень займають податки на доходи. Сума надходжень від справляння місцевих податків та зборів до бюджету м. Києва в аналізованому періоді зросла на 8027,4 млн грн. В структурі місцевих податків та зборів 2014 року найбільшу частку займав єдиний податок. У період з 2015 по 2017 рік – майнове оподаткування та єдиний податок. Частка зборів не перевищує 1% надходжень.

6. Економічно розвинені країни (Німеччина, Швеція, Японія, Великобританія) приділяють значну увагу майновому оподаткуванню (зокрема податку на нерухомість). Цей податок має суттєву частку у доходах та ВВП. Загальна практика побудови системи місцевого оподаткування у Великобританії та Німеччині є корисною та дієвою у сучасних умовах України, з огляду на економічну та ідеологічну спорідненість.

7. Система місцевого оподаткування в Україні наразі є недосконалою, оскільки містить ряд недоліків. Вважаємо необхідним доповнення та розширення переліку місцевих податків і зборів, з огляду на їх невелику кількість. Це дозволить наповнити місцеві бюджети додатковим обсягом коштів та забезпечить фінансову незалежність органів місцевого самоврядування. Доцільним, на наш погляд, було б запровадження зборів з цільовим спрямуванням. Важливим є також надання органам місцевого самоврядування права на встановлення ставок податків і зборів, запровадження власних платежів, виходячи з особливостей територій і їх податкового потенціалу.

8. Між доходами міського бюджету м. Києва та надходженнями від справляння місцевих податків і зборів існує стійка лінійна залежність. Зі збільшенням надходжень від справляння місцевих податків і зборів на 1 млн грн, доходи міського бюджету м. Києва зростають на 2,34 млн грн. Найбільший вплив місцевих податків і зборів на доходи бюджету спостерігаємо саме у 2015-2017 роках. Прогноз надходжень місцевих податків і зборів до бюджету м. Києва, при зміні ставки податку на нерухомість до 4%, позитивний. Надходження поступово зростатимуть з 13131,6 млн грн у 2018 році до 18706,2 млн грн у 2020 році. При абсолютно обумовленому підвищенні ставки податку на нерухомість в Україні, до міського бюджету м. Києва у 2018 році додатково надійде 17,3 млн грн, у 2019 році – 21,5 млн грн, у 2020 році – 25,7 млн грн.

Місцеві податки і збори відіграють значну роль у формуванні дохідної частини міського бюджету, що підтверджується виявленим нами тісним зв'язком цих категорій та їх взаємообумовленості. Крім того, доведено, що ефективність реалізації механізму місцевого оподаткування залежить від обраної податкової політики на конкретному етапі розвитку. Удосконалення діючої податкової системи і розроблення ефективних механізмів її реалізації є гарантією економічного зростання та забезпечення соціальної стабільності в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України: закон України від 28 червня 1996 року № 254/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Бюджетний кодекс України № 2456-VI від 08.07.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/page13>.
3. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/nk>.
4. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин / Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 12, ст.76) зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/79-19>.
5. Про Державний бюджет України на 2017 рік: Закон України від 21.12.2016 р., № 1801-VIII.
6. Про Державний бюджет України на 2018 рік: Закон України від 07.12.2017 р., № 2246-VIII.
7. Про місцеве самоврядування в Україні / Закон України від 21.05.1997 р. №280/97-вр зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>.
8. Про місцеві податки і збори: Декрет Кабінету Міністрів від 20.05.1993 №56-93.
9. Про затвердження технічної документації з нормативної грошової оцінки земель міста Києва/ Рішення Київської міської ради від 3 липня 2014 року №23/23.
10. Андрущенко В.Л. Податкова система [Текст]: навч. посібник. / за заг. ред. Андрущенко В.Л. - К.: "Центр учбової літератури", 2015. - 416 с.

11. Атаманчук Н.І., Процюк Д.В. Місцеві податки і збори в Україні: сучасний стан та перспективи реформування - Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2015 – ст.102-105.

12. Бак Н.А. Місцеве самоврядування в Україні: стан і перспективи посилення дієвості/Н.А. Бак//Економіка: реалії часу -2017- №1 (29).- С. 12-25.

13. Баранова В.Г., Податкова система: навч. посібник / [Баранова В.Г., Дубовик О.Ю., Хомутенко В.П. та ін.]; за ред. В.Г. Баранової. – Одеса: ВМВ, 2014. – 344 с.

14. Бобошко Л.І. Транспортний податок в Україні: стан та перспективи / Л. І. Бобошко // Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. - 2017. - № 1. - С. 25-36.

15. Борзенкова О.Д. Роль місцевих податків і зборів в формуванні місцевих бюджетів України / О.Д. Борзенкова // Економіка: реалії часу. - 2015. - № 5. - С. 18-23.

16. Боровик П.М. Вдосконалення механізмів справляння місцевих зборів в Україні / П.М. Боровик, Б.С. Гузар, Н.В. Лиса // Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. – 2016. –Вип. 88(2). – С. 55-62.

17. Бюджетна система : підруч. / за наук. ред. В.М. Федосова, С.І. Юрія. – К. : Центр учбов. літератури ; Тернопіль : Екон. думка, 2012. – 871 с.

18. Bird R.M., Ebel R.D., Wallich C.I./Decentralization of the socialist state/ R.M. Bird, R.D. Ebel,, C.I. Wallich-1995– 444 p.

19. Buchanan J. M. PublicFinanceandPublicChoice: TwoContrastingVisionsoftheState. / J. M. Buchanan, R. A Musgrave. - Cambridge (Mass.), London: The MIT Press, 2000. - IX, 272 p.

20. Васильців Т.Г. Сучасний стан та напрями вдосконалення системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва в Україні/ Васильців Т.Г., Порошко О.Ю.// Глобальні проблеми економіки. – 2017. – С. 98-101.

21. Вікторчук М.В. Адміністративно-правове регулювання місцевих податків і зборів в Україні в умовах євроінтеграції: дис. канд. юрид. Наук: 12.00.07 / Марія Василівна Вікторчук. – Харків, 2016. – 219 с.
22. Волохова М.П. Сучасний стан та напрями вдосконалення справляння місцевих податків і зборів України / М.П. Волохова // Економічні інновації. - 2014. - Вип. 57. - С. 62-71.
23. Гостева О.Ю. Місцеві податки і збори в зарубіжних країнах: досвід та напрями застосування в Україні / О.Ю. Гостева // Економіка та право. – 2016. - № 3(45). – С. 134-139.
24. Гришко Р.Ю. Реформування місцевого самоврядування в Україні в напрямку децентралізації управління. –Дисерт. на здобуття наукового ступеня кандидата наук, Запоріжжя, 2017, 208 с.
25. Гройсман В. Процеси централізації та децентралізації в сучасному державному управлінні/ В. Гройсман // Державне управління та місцеве самоврядування. – 2015. – Вип. 2. – С. 26-37.
26. Даудова Г.В. Функціонування органів місцевого самоврядування в умовах фінансової децентралізації / Г.В. Даудова, Г.В. Бондар // Теорія та практика державного управління. – 2017. - № 1(56). – С. 1-8.
27. Дзюпин М. Аналіз нормативно-правового забезпечення реформування місцевого самоврядування: Аналітична записка / М. Дзюпин, А. Крупник. – Одеса: АССН, 2015. – С. 3-4.
28. Дулік Т.О., Шукіс І.З. Актуальні питання місцевого оподаткування в Україні та напрями його реформування // Вісник Дніпропетровської державної фінансової академії. – 2008. –№1 (19). – С. 115-122.
29. Жебчук Л.Л. Податок на нерухомість як елемент оподаткування особистих доходів населення / Л.Л. Жебчук // Наукові праці науково-дослідного фінансового інституту. – 2013. – № 3(64). – С. 90-97.
30. Зима О.Г. Удосконалення оподаткування нерухомого майна з урахуванням зарубіжного досвіду / О.Г. Зима, І.С. Єршова // Бізнес Інформ. - 2012. - № 6. - С. 159-161.

31. Інститут соціальних досліджень. Нова Україна. Децентралізація влади та реформа місцевого самоврядування в Україні. Київ, 2015, квітень/авт. кол.: Андрій Єрмолаєв, Володимир Лупацій, В'ячеслав Потапенко та ін.

32. Калустян Я.В. Оцінка систем місцевого оподаткування зарубіжних країн / Я. В. Калустян // Інноваційна економіка. - 2013. - № 11. - С. 200-205.

33. Карлін М.І. Податок на нерухомість у країнах ОЕСР та в Україні: історія і сьогодення / М.І. Карлін // Наукові записки. Серія Економіка. - № 21. - 2013 - С. 163-167.

34. Кириленко О.П. Місцеві фінанси /О.П. Кириленко: підруч. – К.:Знання, 2006. – 677 с.

35. Кміть В.М., Климусь Р.Р. Особливості становлення та перспективи розвитку системи місцевого оподаткування в Україні/ Кміть В.М., Климусь Р.Р// «Молодий вчений» - 2016. - № 4 (31).

36. Кожаліна Н.П. Особливості функціонування місцевих бюджетів в умовах економічних перетворень / Н.П. Кожаліна // Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. – 2018. – Вип. 23. – С. 480-484.

37. Кравців В.С. Реформа адміністративно-територіального устрою: результати, проблеми, подальші дії / В.С. Кравців // Стратегічна панорама. – 2016. – № 2. С.107.

38. Крисоватий А. Оподаткування багатства: виклики для України / Андрій Крисоватий, Віктор Федосов, Галина Яренко // Журнал європейської економіки. – 2015. – Т. 14, № 2. – С. 183-205.

39. Легкоступ І.І. Децентралізація та її фінансові аспекти в сучасних соціально-економічних умовах України / І.І. Легкоступ, А. Суляк // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. – 2016. – Т. 21, Вип. 2. – С. 151-155.

40. Лисяк Л.В. Напрями підвищення ефективного використання коштів місцевих бюджетів України / Л.В. Лисяк, К.М. Роменська // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія Економіка. – 2014. – № 156. – С. 100-104.

41. Луніна І.О. Формування місцевих бюджетів на основі принципу еквівалентності: шлях до ефективної бюджетної системи України / І.О. Луніна // Фінанси України. – 2010. – №9. – С. 14-19.
42. Мамонова В. В. Публічні фонди грошових коштів в умовах децентралізації фінансової системи України: правовий аналіз / В.В. Мамонова, О.О. Василега. // Актуальні проблеми державного управління. – 2016. – С. 68-74.
43. Матвійчук Н.М. Методичні підходи до класифікації податків на нерухоме майно / Н.М. Матвійчук // Економіка і суспільство. – 2017. – Вип. № 8. – С. 15-21.
44. Мельничук А., Остапенко П. Децентралізація влади: реформа № 1 [аналітичні записки]. – К.: ЦОП «Глобус» ФОП Кравченко Я.О. – 2016. – 35 с.
45. Михайлов В.В. Місцеві податки і збори / В.В. Михайлов // Митна справа. – 2014, № 1(91), ч. 2, к.1.
46. Місцеві податки та збори: Практично-методичний посібник. – К.: Центральний офіс реформ при Мінрегіоні, 2018. – 94 с.
47. Пасічний М.Д. Фіскальна результативність податкової системи України / М.Д. Пасічний // Науковий вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – № 3 (119). – 2018. – с. 116-130.
48. Письменний В.В. Місцеве оподаткування в умовах демократичних перетворень: автореф. дис. канд. екон. наук. – Тернопіль: Терноп. нац. екон. університет., 2008. – 20 с.
49. Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади / О. Кириленко, Б. Малиняк, В. Письменний, В. Русін / Асоціація міст України – К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. – 396 с.
50. Податкові системи зарубіжних держав: навч. посібник / В.Л. Андрущенко, З.С. Варналій, І.А. Прокопенко, Т.В. Тучак. – К.: Кондор-Видавництво, 2012. – 222 с.

51. Поляк А.В. Досвід місцевого оподаткування Німеччини та його використання в процесі реформування податкової системи України / А.В. Поляк // Вісник Запорізького національного університету. – 2014. – № 4(1). – С. 188-194.

52. Проць Н.В. Сутність та фіскальна роль місцевих податків та зборів в умовах реформування бюджетного та податкового законодавства/ Н.В.Проць// Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – С. 536-541.

53. Проць Н.В. Формування податкових надходжень місцевих бюджетів в контексті бюджетної децентралізації / Н. В. Проць // Фінансовий простір. - 2015. - № 1. - С. 221-229.

54. Раделицький Юрій. Проблеми наповнення місцевих бюджетів в Україні в контексті фінансової децентралізації [Текст] / Ю. Раделицький // Світ фінансів. – 2017. – № 2 (51). – С. 29-41.

55. Руденко В. Перспективи вдосконалення системи місцевого оподаткування в Україні // Регіональна економіка. – 2008. – № 9. – С. 145-147.

56. Скибенко С.Т., Розвадовська О.О. Роль туристичного збору у фінансуванні регіонів / С.Т. Скибенко, О.О. Розвадовська // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – № 2 (58). – 2013. – С. 315-319.

57. Станкус Т. Місцеві податки і збори / Т. Станкус, Ю. Крот. – Х.: Фактор, 2017. - 80 с.

58. Старецька Л.І. Місцеве самоврядування: оглядовий курс : [навч. прогр. для прац. місц. самоврядування; книга 3] / Л.І. Старецька. – К., 2006. – 88 с.

59. Тарасюк М., Руденко І. Місцеві податки та збори в контексті реформування оподаткування в Україні / М. Тарасюк, І. Руденко // Вісник КНТЕУ. – 2012. – № 6. – С. 92–103.

60. Товкун Л.В. Місцеві податки та збори як складові податкової системи України: їх особливості та розвиток / Л.В. Товкун // Державне будівництво та місцеве самоврядування. - 2015. - Вип. 29. - С. 85.

61. Черепанин М.І. Оподаткування суб'єктів малого бізнесу: сучасний стан та напрями реформування // М.І. Черепанин // «Молодий вчений». - № 12.1 (40). - 2016 р. – С.996-1001.
62. Шаповал В. Сутнісні характеристики місцевого самоврядування / В. Шаповал // Право України. – 2002. – № 3. – С. 48-54.
63. Яфінович О. Місцеві бюджети та міжбюджетні відносини: досвід європейських країн та проблеми України / О. Яфінович // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2015. – № 2(167). – С. 92-100.
64. Арабчук Я.І. Фінансова децентралізація – основна складова спроможної громади [Електронний ресурс] / Я.І. Арабчук // Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. – 2016. – № 1. – Режим доступу: http://el-zbirn-du.at.ua/2016_1/18.pdf.
65. *Bundesweite Übersicht der Realsteuer-Hebesätze 2017 in Städten über 20.000 Einwohner*. DIHK, abgerufen am 12. Juni 2018 (xls). https://www.dihk.de/ressourcen/downloads/hebesaetze2017/at_download/file?mdate=1503211965639.
66. Дмитровська В.С. Зарубіжний досвід місцевого оподаткування [Електронний ресурс] В.С. Дмитровська. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/Portal/SocGum/Aprer/2008_4_2/50.pdf.
67. Дубровський В. Черкашин В. Як удосконалити податок на нерухоме майно в Україні / В. Дубровський, В. Черкашин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/28998.pdf>.
68. Волохова І.С. Місцеві податки та збори в доходах місцевих бюджетів України: наслідки проведених реформ / І.С. Волохова // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2017/23-2-2017/13.pdf>.
69. Єдина база звітів з оцінки майна: що потрібно знати продавцям нерухомості [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://prm.ua/yedina-baza-zvitiv-z-otsinki-mayna-shho-potribno-znati-prodavtsyam-neruhomosti/>.

70. Інформація про виконання бюджету м. Києва за 2014 рік: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kievcity.gov.ua/news/49598.html>.

71. Інформація про виконання бюджету м. Києва за 2015 рік: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kievcity.gov.ua/news/35160.html>.

72. Інформація про виконання бюджету м. Києва за 2016 рік: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kievcity.gov.ua/news/48751.html>.

73. Інформація про виконання бюджету м. Києва за 2017 рік: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kievcity.gov.ua/news/58913.html>.

74. Кміть В.М. Суть та основні методи боротьби з незаконною мінімізацією оподаткування в Україні / В.М. Кміть, І.М. Кріль. – 2013. [Електронний ресурс]. – http://www.rusnauka.com/34_NIEK_2013/Economics/3_151033.doc.htm.

75. LocalincometaxinSweden: reformandcontinuity [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://campaigns.libdems.org.uk/user_files/axethetax/LIT_in_Sweden.pdf.

76. Оподаткування у Нідерландах [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://access-nl.org/relocating-to-netherlands/tax-netherlands/dutch-tax-system/>.

77. Офіційний сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс] / Державна казначейська служба України. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua>.

78. Офіційний веб-сайт Державного комітету статистики України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

79. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua/>.

80. Фінансова децентралізація має вирішити проблему постійного браку коштів на рівні місцевих бюджетів // Урядовий кур'єр [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/247923326>.

ДОДАТКИ

Додаток А

Підходи до розуміння сутності місцевих податків і зборів

Дефініція місцевих податків та зборів	Автор
Податки та збори, що встановлені відповідно до переліку і в межах граничних розмірів ставок, рішеннями сільських, селищних, міських рад та рад об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, у межах їх повноважень і є обов'язковими до сплати на території відповідних територіальних громад.	ПКУ [3]
Обов'язкові платежі, що встановлюються місцевими органами влади і є обов'язковими до сплати за встановленими ставками лише на певній території.	Андрущенко В.Л. [10, с. 26]
Обов'язкові платежі, які законодавчо встановлюються державою, регламентуються органами місцевого самоврядування на певній території, сплачуються юридичними та фізичними особами в процесі перерозподілу валового внутрішнього продукту й зараховуються до місцевих бюджетів для фінансового забезпечення виконання функцій органів місцевого самоврядування.	Баранова В.Г. [13, с. 224]
Платежі, які місцева влада запроваджує і стягує до місцевих бюджетів, а також встановлює його ставки.	Р.Бьорд, С. Уоліч [18, с. 59]
Обов'язкові внески до місцевих бюджетів, які здійснюють платники в порядку та на умовах, визначених законами про оподаткування.	Кириленко О. П. [34, с. 24]
Платежі, що вводяться в дію за рішенням відповідних органів місцевого самоврядування і є обов'язковими до сплати тільки на території відповідних територіальних громад, оскільки лише на цю територію розповсюджуються повноваження зазначених органів.	Михайлов В.В. [45, с. 241]
Впроваджені органами місцевого самоврядування податкові платежі, що перерозподіляються через місцеві бюджети для надання суспільних послуг.	Письменний В.В. [48, с. 8]

ДодатокБ

Особливості визначення платників податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, в разі перебування об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості у спільній частковій або спільній сумісній власності кількох осіб

Джерело: складено автором за[3]

Додаток В

Пільги в податку на нерухомемайно, відмінне від земельної ділянки

Пільги в земельному оподаткуванні

ДЛЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ	ДЛЯ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ
<i>від сплати звільняються:</i>	
<p>1) інваліди першої і другої групи;</p> <p>2) фізичні особи, які виховують трьох і більше дітей віком до 18 років;</p> <p>3) пенсіонери (за віком);</p> <p>4) ветерани війни та особи, на яких поширюється дія Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту";</p> <p>5) фізичні особи, визнані законом особами, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.</p> <p style="text-align: center;"><i>поширюється на земельні ділянки у межах граничних норм:</i></p> <p>1) для ведення особистого селянського господарства - у розмірі не більш як 2 гектари;</p> <p>2) для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка):</p> <p>✓ у селах - не більш як 0,25 гектара,</p> <p>✓ в селищах - не більш як 0,15 гектара,</p> <p>✓ в містах - не більш як 0,10 гектара;</p> <p>3) для індивідуального дачного будівництва - не більш як 0,10 гектара;</p> <p>4) для будівництва індивідуальних гаражів – не більш як 0,01 гектара;</p> <p>5) для ведення садівництва - не більш як 0,12 гектара.</p>	<p>1) санаторно-курортні та оздоровчі заклади громадських організацій інвалідів, реабілітаційні установи громадських організацій інвалідів;</p> <p>2) громадські організації інвалідів України, підприємства та організації, які засновані громадськими організаціями інвалідів та спілками громадських організацій інвалідів</p> <p>3) бази олімпійської та паралімпійської підготовки, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України.</p> <p>4) дошкільні та загальноосвітні навчальні заклади незалежно від форми власності і джерел фінансування, заклади культури, науки</p> <p>5) державні та комунальні дитячі санаторно-курортні заклади та заклади оздоровлення і відпочинку, а також дитячі санаторно-курортні та оздоровчі заклади України</p> <p>6) державні та комунальні центри олімпійської підготовки, школи вищої спортивної майстерності, центри фізичного здоров'я населення, центри з розвитку фізичної культури і спорту інвалідів, дитячо-юнацькі спортивні школи,</p>
ЗЕМЕЛЬНІ ДІЛЯНКИ, ЩО НЕ ПІДЛЯГАЮТЬ ОПОДАТКУВАННЮ	
<p>1) сільськогосподарські угіддя зон радіоактивно забруднених територій,</p> <p>2) землі сільськогосподарських угідь, що перебувають у тимчасовій консервації або у стадії сільськогосподарського освоєння;</p> <p>3) земельні ділянки державних сортопробувальних станцій і сортодільниць, які використовуються для випробування сортів сільськогосподарських культур;</p> <p>4) землі дорожнього господарства автомобільних доріг загального користування</p> <p>5) земельні ділянки сільськогосподарських підприємств усіх форм власності та фермерських (селянських) господарств, зайняті молодими садами, ягідниками та виноградниками до вступу їх у пору плодоношення, а також гібридними насадженнями, генофондовими колекціями та розсадниками багаторічних плодкових насаджень;</p> <p>6) земельні ділянки кладовищ, крематоріїв та колумбаріїв.</p> <p>7) земельні ділянки, на яких розташовані дипломатичні представництва,</p> <p>8) земельні ділянки, надані для будівництва і обслуговування культових та інших будівель, необхідних для забезпечення діяльності релігійних організацій України, статuti (положення) яких зареєстровано у встановленому законом порядку.</p>	

Джерело: складено автором за[3]

Додаток Д.1

Виконання дохідної частини місцевих бюджетів України у 2013 році

Код	Разом
-----	-------

бюджетної класифікації	ПОКАЗНИКИ	Затверджено місцевими радами на 2013 рік з урахуванням змін	План на 2013 рік з урахуванням внесених змін	Виконано за 2013 рік
1	2	9	10	11
10000000	Податкові надходження	96 918 419 562,92	96 533 719 562,92	91 191 070 096,28
11000000	Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості	70 485 432 135,43	70 485 432 135,43	65 261 465 947,31
11010000	Податок на доходи фізичних осіб	69 964 346 756,50	69 964 346 756,50	64 586 035 037,40
11020000	Податок на прибуток підприємств	521 085 378,93	521 085 378,93	675 430 909,91
12000000	Податки на власність	582 532 911,76	582 532 911,76	576 699 478,70
12020000	Податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів	1 457 033,01	1 457 033,01	7 927 407,30
13000000	Збори та плата за спеціальне використання природних ресурсів	16 746 872 360,75	16 362 172 360,75	15 002 923 457,96
13050000	Плата за землю	14 671 122 123,55	14 286 422 123,55	12 802 900 375,80
14000000	Внутрішні податки на товари та послуги	1 317 162 500,00	1 317 162 500,00	1 358 696 234,46
15000000	Податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції			
16000000	Окремі податки і збори, що зараховуються до місцевих бюджетів	96 960,78	96 960,78	-2 107 882,64
18000000	Місцеві податки і збори	6 412 476 455,27	6 412 476 455,27	7 316 204 594,58
18010000	Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	22 816 802,23	22 816 802,23	22 539 960,00
18020000	Збір за місця для паркування транспортних засобів	66 190 748,31	66 190 748,31	64 501 774,01
18030000	Туристичний збір	40 166 542,53	40 166 542,53	41 687 639,63
18040000	Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності	539 144 116,97	539 144 116,97	546 953 422,24
18050000	Єдиний податок	5 744 158 245,23	5 744 158 245,23	6 640 521 798,70
20000000	Неподаткові надходження	8 733 655 128,54	13 071 821 959,46	12 127 844 687,62
30000000	Доходи від операцій з капіталом	2 448 830 536,59	2 448 830 536,59	1 381 555 461,78
50000000	Цільові фонди	429 147 111,80	429 147 111,80	470 599 698,28
	Разом доходів (без урахування міжбюджетних трансфертів)	108 230 072,85	112 483 519 170,77	105 171 069 943,96
40000000	Офіційні трансферти	121 965 554 334,00	121 965 554 334,00	115 848 324 185,87
	Всього	230 495 606 673,85	234 449 073 504,77	221 019 394 129,83

Джерело: [77]

Додаток Д.2

Виконання дохідної частини місцевих бюджетів України у 2014 році

Код бюджетно ї класифіка ції	ПОКАЗНИКИ	Разом	
		Затверджено місцевими радами на 2014 рік з урахуванням змін	План на 2014 рік з урахуванням внесених змін

1	2	9	10	11
10000000	Податкові надходження	94 580 230 168,33	94 580 230 168,33	87 333 669 660,81
11000000	Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості	66 968 940 956,00	66 968 940 956,00	62 816 717 289,18
11010000	Податок та збір на доходи фізичних осіб	66 652 390 703,86	66 652 390 703,86	62 557 178 129,40
11020000	Податок на прибуток підприємств	316 550 252,14	316 550 252,14	259 539 159,78
12000000	Податки на власність	402 215 835,38	402 215 835,38	398 915 891,76
13000000	Збори та плата за спеціальне використання природних ресурсів	16 715 208 797,84	16 715 208 797,84	14 560 561 123,13
13050000	Плата за землю	13 994 071 522,89	13 994 071 522,89	12 083 924 320,65
14000000	Внутрішні податки на товари та послуги	1 263 220 700,00	1 263 220 700,00	158 730 542,29
15000000	Податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції			
16000000	Окремі податки і збори, що зараховуються до місцевих бюджетів	184 241,00	184 241,00	486 119,66
18000000	Місцеві податки і збори	7 906 854 496,11	7 906 854 496,11	8 055 153 375,32
18010000	Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	25 853 789,37	25 853 789,37	44 879 936,46
18020000	Збір за місця для паркування транспортних засобів	66 285 137,06	66 285 137,06	61 206 689,21
18030000	Туристичний збір	40 747 503,00	40 747 503,00	24 766 669,72
18040000	Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності	555 367 186,89	555 367 186,89	511 050 059,84
18050000	Єдиний податок	7 218 600 879,79	7 218 600 879,79	7 413 250 020,09
20000000	Неподаткові надходження	8 511 995 888,66	18 064 557 986,23	12 257 520 180,65
30000000	Доходи від операцій з капіталом	2 339 875 490,31	2 339 875 490,31	1 127 689 153,55
42000000	Від урядів зарубіжних країн та міжнародних організацій	3 938 562,40	3 938 562,40	
50000000	Цільові фонди	429 840 511,00	429 840 511,00	382 196 109,52
	Всього	243 454 230 720,70	253 006 792 818,27	231 702 011 484,23

Джерело: [77]

Додаток Д.3

Виконання дохідної частини місцевих бюджетів України у 2015 році

Код бюджетної класифікації	ПОКАЗНИКИ	Разом		
		Затверджено місцевими радами на 2015 рік з урахуванням змін	План на 2015 рік з урахуванням внесених змін	Виконано за 2015 рік
1	2	9	10	11

100000 00	Податкові надходження	86 669 224 586,07	86 669 224 586,07	98 218 360 509,11
110000 00	Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості	52 531 644 285,81	52 531 644 285,81	59 198 022 976,46
110100 00	Податок та збір на доходи фізичних осіб	48 664 440 366,40	48 664 440 366,40	54 921 180 536,06
110200 00	Податок на прибуток підприємств	3 867 203 919,41	3 867 203 919,41	4 276 842 440,40
120000 00	Податки на власність	58 506,00	58 506,00	1 802 659,92
130000 00	Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	1 928 075 446,67	1 928 075 446,67	2 154 369 387,24
140000 00	Внутрішні податки на товари та послуги	6 545 964 996,92	6 545 964 996,92	7 684 628 925,04
150000 00	Податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції			
160000 00	Окремі податки і збори, що зараховуються до місцевих бюджетів	72 954,00	72 954,00	159 586,86
180000 00	Місцеві податки	23 547 681 217,18	23 547 681 217,18	27 041 185 457,52
180100 00	Податок на майно	14 168 411 118,85	14 168 411 118,85	16 011 135 694,57
180200 00	Збір за місця для паркування транспортних засобів	58 791 175,11	58 791 175,11	60 220 609,10
180300 00	Туристичний збір	29 370 893,00	29 370 893,00	37 126 137,11
180500 00	Єдиний податок	9 290 344 187,20	9 290 344 187,20	10 975 094 287,20
190000 00	Інші податки та збори	2 115 727 179,49	2 115 727 179,49	2 138 191 516,07
200000 00	Неподаткові надходження	9 790 504 039,65	19 166 312 533,60	20 147 953 304,37
300000 00	Доходи від операцій з капіталом	1 487 808 834,43	1 487 808 834,43	1 628 137 114,35
420000 00	Від урядів зарубіжних країн та міжнародних організацій	126 041 153,29	126 041 153,29	81 854 610,98
500000 00	Цільові фонди	365 366 771,91	365 366 771,91	403 924 733,26
	Разом доходів (без урахування міжбюджетних трансфертів)	107 814 753 879,30	107 814 753 879,30	120 480 230 272,07
400000 00	Офіційні трансферти	176 637 134 123,74	176 403 855 930,00	173 979 997 689,48
	Усього	275 076 079 509,09	284 218 609 809,30	294 460 227 961,55

Джерело: [77]

Додаток Д.4

Виконання дохідної частини місцевих бюджетів України у 2016 році

Код бюджетної класифікації	ПОКАЗНИКИ	Разом		
		Затверджено місцевими радами на 2016 рік з урахуванням змін	План на 2016 рік з урахуванням внесених змін	Виконано за 2016 рік

1	2	9	10	11
100000 00	Податкові надходження	131 847 473 351,77	131 848 989 361,77	146 902 245 804,76
110000 00	Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості	77 477 160 751,27	77 477 160 751,27	84 850 425 404,05
110100 00	Податок та збір на доходи фізичних осіб	72 785 328 183,69	72 785 328 183,69	78 971 321 469,05
110200 00	Податок на прибуток підприємств	4 691 832 567,58	4 691 832 567,58	5 879 103 935,00
120000 00	Податки на власність	11 409,00	11 409,00	1 362 578,96
130000 00	Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	2 247 421 577,68	2 247 421 577,68	2 516 185 243,79
130100 00	Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів	626 183 929,68	626 183 929,68	731 091 949,58
140000 00	Внутрішні податки на товари та послуги	10 486 966 762,18	10 486 972 020,18	11 628 186 489,73
160000 00	Окремі податки і збори, що зараховуються до місцевих бюджетів	13 710,00	13 710,00	71 524,87
180000 00	Місцеві податки	37 646 970 451,07	37 648 481 203,07	42 261 496 693,37
180100 00	Податок на майно	22 672 253 195,06	22 672 842 916,06	24 989 363 360,16
180200 00	Збір за місця для паркування транспортних засобів	112 321 984,00	112 321 984,00	66 173 923,33
180300 00	Туристичний збір	42 357 734,00	42 357 734,00	54 094 787,60
180500 00	Єдиний податок	14 820 027 373,01	14 820 948 404,01	17 167 102 074,58
190000 00	Інші податки та збори	3 988 928 690,57	3 988 928 690,57	5 644 517 869,99
200000 00	Неподаткові надходження	12 331 723 332,88	20 506 161 336,13	21 859 195 785,50
300000 00	Доходи від операцій з капіталом	1 418 534 331,31	1 418 534 331,31	1 402 487 258,15
500000 00	Цільові фонди	416 657 217,24	416 658 117,24	495 071 791,42
	Разом доходів (без урахування міжбюджетних трансфертів)	414 195 368,66	154 323 088 281,91	170 747 845 836,41
400000 00	Офіційні трансферти	196 456 719 300,06	196 743 296 100,00	195 395 273 640,03
410000 00	Від органів державного управління	196 456 719 300,06	196 743 296 100,00	195 395 273 640,03
	Усього	342 603 852 668,72	351 066 384 381,91	366 143 119 476,44

Джерело [77]

Додаток Д.5

Виконання дохідної частини місцевих бюджетів України у 2017 році

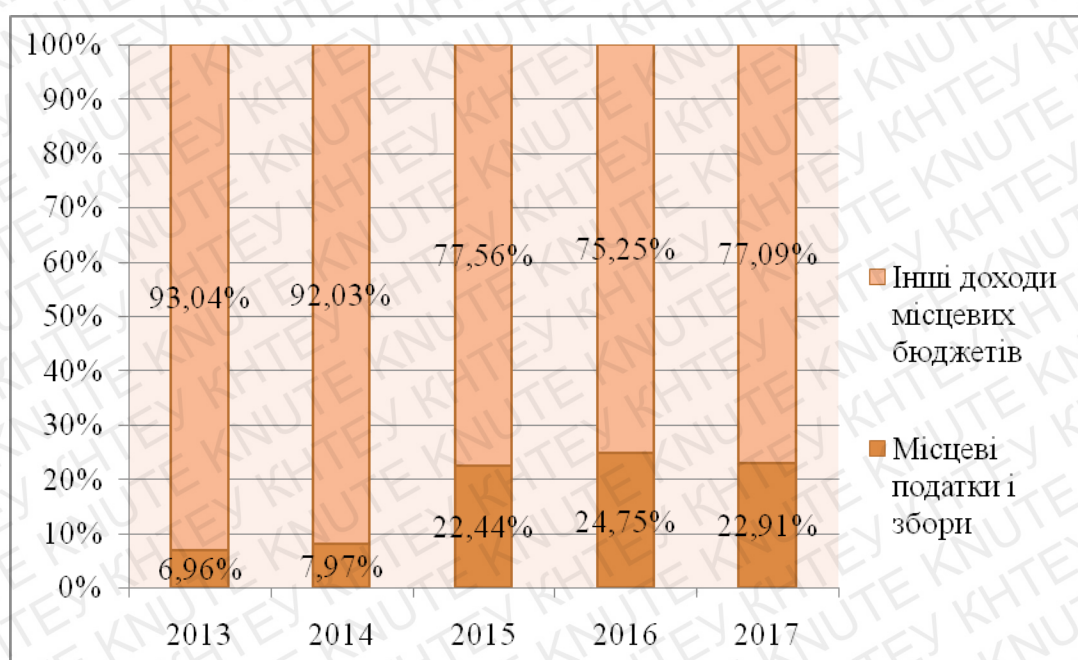
Код	ПОКАЗНИКИ	Разом
-----	-----------	-------

бюджетн ої класифік ації		Затверджено місцевими радами на 2017 рік з урахуванням змін	План на 2017 рік з урахуванням внесених змін	Виконано за 2017 рік
1	2	9	10	11
1000000 0	Податкові надходження	191 894 597 715,68	191 896 542 113,68	201 005 127 708,18
1100000 0	Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості	111 777 523 789,67	111 777 523 789,67	117 137 596 058,97
1101000 0	Податок та збір на доходи фізичних осіб	105 410 885 132,06	105 410 885 132,06	110 652 727 930,44
1102000 0	Податок на прибуток підприємств	6 366 638 657,61	6 366 638 657,61	6 484 868 128,53
1200000 0	Податки на власність	144 478,74	144 478,74	1 003 740,97
1300000 0	Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	2 363 971 931,33	2 363 984 931,33	2 471 203 232,66
1400000 0	Внутрішні податки на товари та послуги	12 620 111 390,73	12 620 118 590,73	13 155 974 091,20
1500000 0	Податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції			
1600000 0	Окремі податки і збори, що зараховуються до місцевих бюджетів	11 813,20	11 813,20	279 989,31
1801000 0	Податок на майно	27 957 149 516,45	27 957 886 780,45	29 056 068 862,60
1802000 0	Збір за місця для паркування транспортних засобів	111 755 867,26	111 755 867,26	77 565 102,32
1805000 0	Єдиний податок	21 578 553 923,57	21 579 740 838,57	23 388 298 426,33
1900000 0	Інші податки та збори	15 424 451 396,73	15 424 451 415,73	15 652 228 626,21
2000000 0	Неподаткові надходження	15 482 421 606,87	24 452 323 292,62	25 972 976 569,76
3000000 0	Доходи від операцій з капіталом	2 022 381 486,71	2 022 381 486,71	1 873 557 602,25
5000000 0	Цільові фонди	568 967 275,89	568 968 145,89	619 896 112,17
	Разом доходів (без урахування міжбюджетних трансфертів)	210 051 500 996,78	219 023 347 950,53	229 495 360 445,18
4000000 0	Офіційні трансферти	276 816 535 396,14	279 224 158 900,00	272 602 946 499,72
	Усього	486 868 036 392,92	498 247 506 850,53	502 098 306 944,90

Джерело [77]

Додаток Е

Частка місцевих податків та зборів в доходах місцевих бюджетів України
у 2013-2017 рр., %

Джерело: складено автором за [77]

Додаток Ж

Динаміка доходів місцевих бюджетів України у 2013-2017 рр.
(без урахування офіційних трансфертів), грн

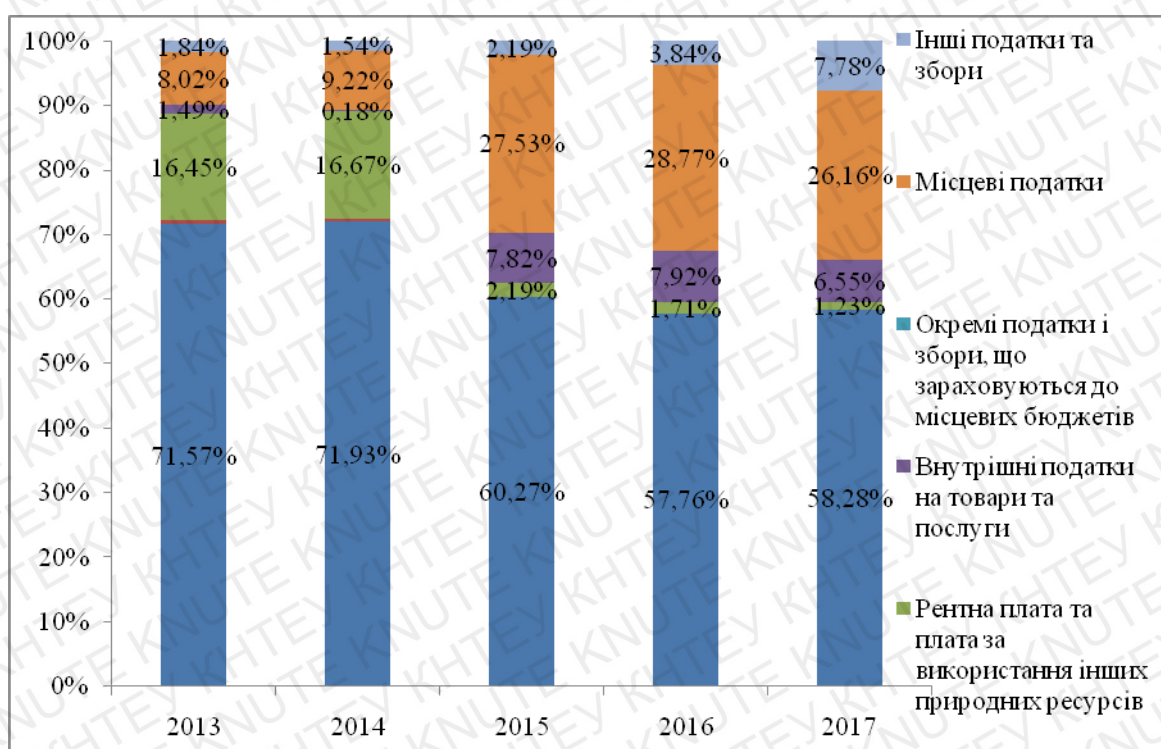
Доходи	Роки					Відхилення			
	2013	2014	2015	2016	2017	14/ 13	15/ 14	16/15	17/16
Податкові надходження, усього, в т.ч.:	91191,1	87333,7	98218,3	146902,3	201005,1	-3857,4	10884,6	48684	54102,8
Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості	65261,5	62816,7	59198	84850,4	117137,6	-2444,8	-3618,7	25652,4	32287,2
Податки на власність	576,7	398,9	1,8	1,4	1	-177,8	-397,1	-0,4	-0,4
Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	15002,9	14560,6	2154,4	2516,2	2471,2	-442,3	-12406	361,8	-45
Внутрішні податки на товари та послуги	1358,7	158,8	7684,6	11628,2	13155,9	-1199,9	7525,8	3943,6	1527,7
Окремі податки і збори, що зараховуються до місцевих бюджетів	-2,1	0,5	0,2	0,07	0,3	2,6	-0,3	-0,13	0,23
Місцеві податки	7316,2	8055,2	27041,2	42261,5	52586,8	739	18986	15220,3	10325,3
Інші податки та збори	1677,2	1343,1	2138,2	5644,5	15652,2	-334,1	795,1	3506,3	10007,7

Джерело: складено автором за [77]

Додаток 3

Структура податкових надходжень місцевих бюджетів України

у 2013-2017 рр., %

Джерело: складено автором за [77]

Додаток И

Структура податків на доходи, на прибуток та на збільшення ринкової вартості
у 2013-2017 рр., %

Податкові надходження	11 550,6	15624,9	24730,6	30122,3	4074,30	9105,70	5391,70
Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості	8 044 ,7	9667,5	14017,5	17653,8	1622,80	4350,00	3636,30
Податки на власність	14 ,9	0,3	8,2	-	-14,60	7,90	-8,20
Рентна плата та плата за спеціальне використання інших природних ресурсів	1 934 ,2	47,4	52,5	50,9	-1886,80	5,10	-1,60
Внутрішні податки на товари та послуги	-	975,6	1366,4	-	975,60	390,80	-1366,40
Окремі податки і збори, що зараховуються до місцевих бюджетів	0,03	-0,05	0	-	-0,08	0,05	0,00
Місцеві податки та збори	1 520 ,5	4904,5	8653,6	9547,9	3384,00	3749,10	894,30
Податок на майно		2950,5	5493,1	5545,9	2950,50	2542,60	52,80
Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	11 ,5	182,4	275,4	449,2	170,90	93,00	173,80
Плата за землю		2644,7	5123,7	5023,6	2644,70	2479,00	-100,10
Транспортний податок		123,3	94	72,97	123,30	-29,30	-21,03
Збір за місяця для паркування транспортних засобів	24 ,9	23,2	23,9	22,2	-1,70	0,70	-1,70
Туристичний збір	7 ,7	12,9	18,8	25,2	5,20	5,90	6,40
Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності що справлявся до 2015	67 ,5	-4,7	-2,3	-0,7	-72,20	2,40	1,60
Єдиний податок	1408,9	1922, 5	3120,1	4133,9	513,60	1197,60	1013,80
Інші податки та збори	36,2	29,8	640,4	872	-6,40	610,60	231,60
Неподаткові надходження	2 770 ,4	5937, 9	4104,4	4416,4	3167,50	-1833,50	312,00
Доходи від операцій з капіталом	271, 21	352,9	133,3	171,9	81,69	-219,60	38,60
Цільові фонди	229, 1	262,5	299,9	291,5	33,40	37,40	-8,40
Усього доходів без урахування міжбюджетних трансфертів	14 821 ,3	22178,2	29268,2	35004,2	7356,90	7090,00	5736,00

Джерело: складено автором за [70-73]

Додаток Л

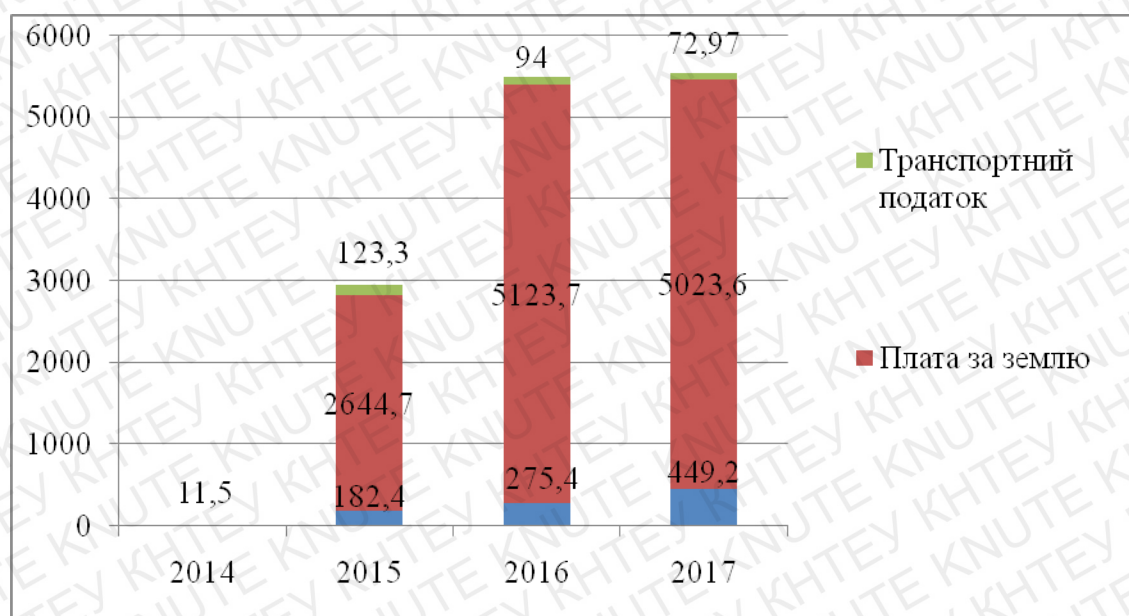
Ставки податків та зборів, затверджених міською радою м.Києва у 2017 році

Податок чи збір	Ставка податку
------------------------	-----------------------

Єдиний податок	<p>для I групи — 10% розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року</p> <p>для II групи — 20% розміру мінімальної зарплати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року</p>
Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	<p><i>Ставка податку для об'єктів житлової нерухомості</i></p> <p>Будинки-інтернати для людей похилого віку та інвалідів 0,01</p> <p>Будинки дитини та сирітські будинки 0,01</p> <p>Будинки нічного перебування 0,01</p> <p>Центри реінтеграції 0,01</p> <p>Центри соціальної адаптації 0,01</p> <p>Соціальні готелі (хоспіси) 0,01</p> <p>Будинки для біженців 0,01</p> <p>Притулки для бездомних 0,01</p> <p>Інші 1,00</p> <p><i>Ставки податку для об'єктів нежитлової нерухомості</i></p> <p>Гаражі 0,01</p> <p>Музеї та бібліотеки 0,01</p> <p>Будівлі лікарень навчальних закладів 0,01</p> <p>Материнські та дитячі реабілітаційні центри, пологові будинки 0,01</p> <p>Центри функціональної реабілітації 0,01</p> <p>Зали (споруди) спортивні 0,01</p> <p>Пам'ятки історичні та такі, що охороняються державою 0,01</p> <p>Будівлі (споруди) комунальні 0,01</p> <p>Інші 1</p>
Транспортний податок	Становить 25 000 гривень за кожен легковий автомобіль, що є об'єктом оподаткування
Плата за землю	<p>Ставка податку за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких проведено, встановлюється у відсотках від їх н.г.о.:</p> <p>1) для земель сільськогосподарського призначення, в тому числі сільськогосподарських угідь (рілля, багаторічні насадження, сіножаті, пасовища та перелogi) — 0,3; 2) за один гектар нелісових земель, які надані у встановленому порядку та використовуються для потреб лісового господарства, за ділянки, зайняті виробничими, культурно-побутовими, житловими будинками та господарськими будівлями і спорудами, — відповідно до пункту три цього переліку; 3) за земельні ділянки:</p> <p>комунальних підприємств територіальної громади міста Києва, в частині переданих ними в оренду площ нерухомого майна територіальної громади міста Києва закладам, установам, організаціям, які утримуються за рахунок коштів державного бюджету або бюджету міста Києва,, — 0,01;</p>
Туристичний збір	1% до бази справляння збору
Збір за місця для паркування транспортних засобів	<p>1) у розмірі 0,03% — у межах третьої територіальної зони міста Києва для визначення ставок збору за місця для паркування транспортних засобів;</p> <p>2) у розмірі 0,04% — у межах другої територіальної зони міста Києва для визначення ставок збору за місця для паркування транспортних засобів;</p> <p>3) у розмірі 0,05% — у межах першої територіальної зони міста Києва для визначення ставок збору за місця для паркування транспортних засобів.</p>

Додаток М

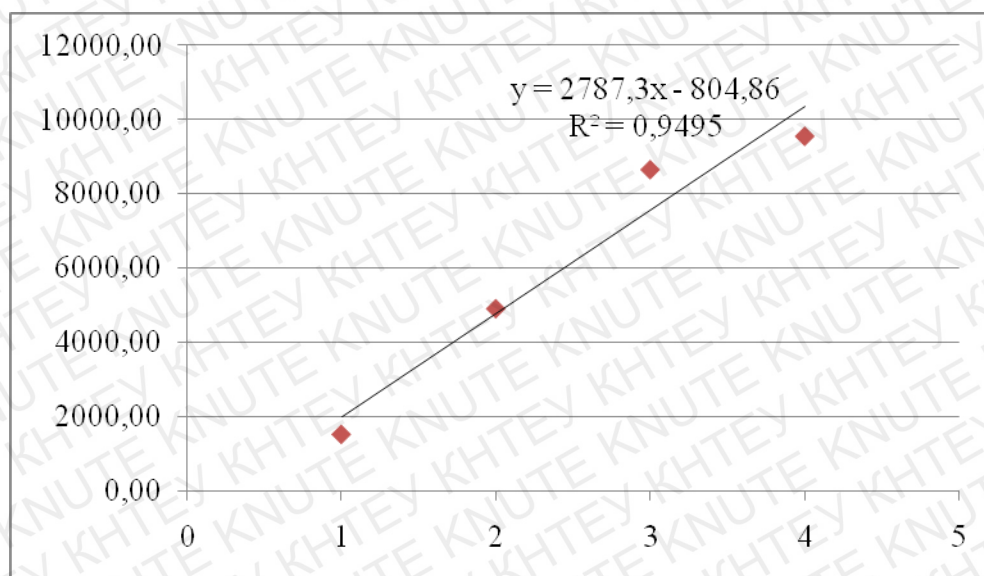
Динаміка та структура надходжень майнових податків до міського бюджету м. Києва у 2014-2017рр, млн грн

Джерело: складено автором за [70-73]

Додаток Н

Регресійне рівняння надходжень місцевих податків і зборів до бюджету м. Києва у 2014-2017 рр. при зміні ставки податку на нерухомість для визначення прогнозу

Джерело: розраховано автором